This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

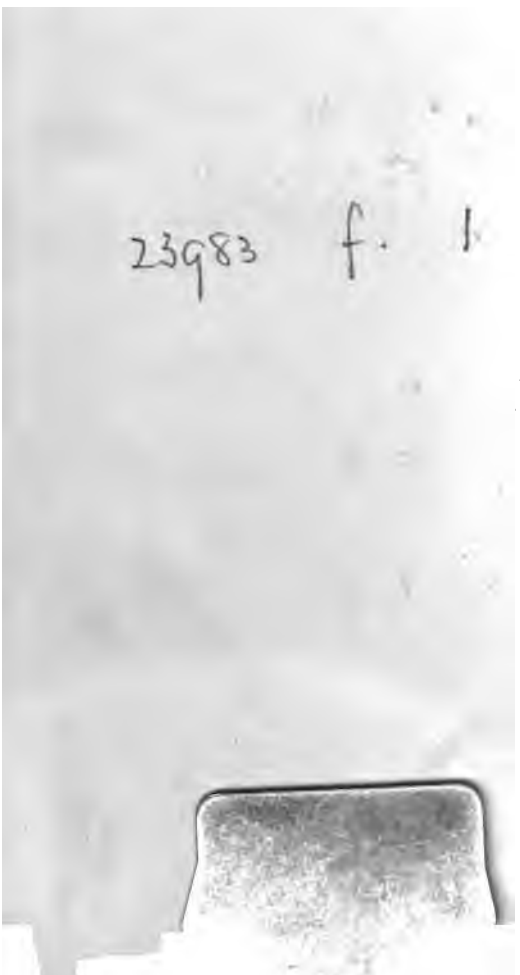
23983 f. 1

23983 f. 1

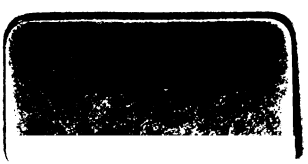

Tankeval,

Eller

Utwalde Äldre och Nyare Skribenters Tankar,

Till

Allmänhetens Ompröfwande,

Om

Dén Lutherſka Förſamlingens Präſteval

Genom

Lottande.

UPSALA,
Tryckt hos JOHAN EDMAN, Kongl. Acad. Boktr.
År 1770.

+X . 3 . 28

23983 f. 1

Tankewal,

Eller

Utwalde Äldre och Nyare Skribenters Tankar,

Till

Allmänhetens Ompröfwande,

Om

Dén Lutherſka Förſamlingens Präſtewal

Genom

Lottande.

UPSALA,
Tryckt hos JOHAN EDMAN, Kongl. Acad. Boktr.
År 1770.

D.

LANDT-MARSCHALKEN
Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man,
Fält-Marſchalken, Riddaren och Commendeuren af Kongl. Maj:ts Orden,
Högvälborne Grefve, Herr
AXEL FERSEN.

TALEMANNEN för det Välloſiga Borgare-Ståndet, Kongl. Maj:ts Troman, Borgmåſtaren i Stockholm Högädle, Herr
ENGELBRECHT GOTHER

Så

Samtelige Rikſens

Tå till Chriſtenhetens flor och heder,
Vidtaga the mognaſte Råd och
Under förhoppning af ett mildare ö-
LOTTKASTNING VID LÅRARES

TALEMANNEN för det Högvördige
Präſte-Ståndet,
Kongl. Maj:ts
Troman och Biſkop,
Högvördige Herren, Doctor

PETRUS FILENIUS.

TALEMANNEN för det Hedervärda
Bonde-Ståndet,
Välförſtåndig

LARS TORBJÖRNSSON.

och

Högloflige Ständer!

RIKSENS HÖGLOFLIGE STÅNDER
förſigtigaſte Beſlut, framträder,
gnakaſt, En Apoſtoliſk Författning,
VAL OCH FLYTTNINGAR.

In

Ingenſtädes, hela Chriſtenheten igenom, kan detta *Stora Guds åros* Ingenſtädes, ån hos RIKSENS HÖGLOFL. Ämne, för ſin ringaſte Tolk, fåkrare tillgranſkning eller mera *Ändamålen pläga ſätta Medlen* Icke annat.

RIKSENS HÖGLOFLIGA STÅNDER, Såſom befrämjande, HERråns åra och Förögna I alla Öfverheters Barmhertighetens Fader och all vål-

RIKSENS HÖGLOFLIGA STÅNDER, Andeliga vår vålgångs Krona och Lif, låta vilas *ſtåndſens Ande*, *Råds och Starkhetens Ande* under thet nyligen ingågna året, ſom till Svea-Rikes ſållhet.

Framhårdar i aller.

Samtelige Rikſens

ån hos RIKSENS HÖGLOFLIGA STÅNDER,
vårf ſnarare upplifvas.
STÅNDER, tillförſer ſig ett ſå granlaga flykt, måktigare beſkydd, ådelmodigare gållande Före-Språkare.
mått och göra dem ålſkeliga.
afbidar, hos
Lottkaſtnings Präſte-Val,
i ömnigare del,
ſamlingens Förkofring,
märken
välſignade anſtalter.
ſignelſes GUD vårdigas, uppå ſamteliga och Adeliga, Borgerliga och Dana Fäder, deſſe rika Nåde-Gåfvor, *Visbets och Förde*, *Kundſkapſens och ſin Fruktans Ande*, till thet högſta utlofvade liffens mål,

djupaſte vördnad,

Högloflige Ståndens

mjukaſte tjänare

N. BERGLUND
v. Rector Scholae i Arboga.

samt utan att wisa, hwilka hinder hufwudsakeligen ligga i wägen, att icke en så oskyldig Författning, som Lottkastning är, kan i wår Kyrka wedertagas; ware lämnadt derhän, huruwida sådant sker utan oförstånd, eller illwilja, eller egennyttiga och orimmeliga förehåll, de der likna sitt ursprung.

Sanning har det ode haft i alla tider, att wara förhatelig: Fastän icke hos andra, än dem, som äro hatare af dygd och goda seder.

Inbrott emot Lag, Konal. Förordningar, Symbolista Wökren eller Stadfästade Privilegier, kan Lottkastning så mycket mindre förordsaka, som osörnekligt är, att den föreskrifwes till efterssyn i HErrans ord, hwarpå högbemälte stycken grunda sig.

För öfrigt täckes, gunstige Läsaren ursäkta, att på så ställen man warit föranlåten, införa Latinska Anmärkningar, till undwikande af konstord i Språk och Wetenskaper samt ibland för andra ordsaker. Äro åfwenledes här och där witta teken eller Asteriscer tillsatte, som betekna någon slags swaghet, hwilken härstamat deraf, att, emedan Censur icke kunde åthållas, åtminstone icke utan omsiwep och drygare kostnad eller annan olägenhet; war ingen annan utwäg, än förändra ämnet, som ifrån början helt och hållet forade sig på Bibliska grunder, i den ställning, som nu upwoffras.

Är det sant, hwad flere Lärde anmärkt, att ju behagligare en sak är, i Guds ögon; i deß större swaghet måste den wisa sig i werlden; så hör det snarare glädja, än öroa, att omförmälte hinder mellan kom.

För hända, omrörde sak blir ordsak till nogare granskning öfwer min föresats, då twifwelsutan flere Historiska och Politiska grunder både tillskynda mera styrka i hufwudsaken och föranlåta den, som wederhör, att uppsifwa, till närmare Apologie och uplysning, de påtänkte Biblica.

Hwad Författaren bort och kunnat göra, är icke underlåtet. Göre Gud hos en hwar, som detta läser, hwad honom behagar; så sker det icke utan frukt.

Det enda, anhålles, framför allt, att Gunstige Läsaren, anser Lottkastnings Prästeval för en warsamhets Inrättning, att icke förse sig emot Gud, såsom de göra, hwilka gå i försmar för omröstning, på det dem icke må betagas frihet, att göra, hwad dem lyster, ehwad det täckes Gud eller icke.

HErrans Frid förware Tig ifrån deßas caracter och dom.

§. 1.

§. 1.

1) Så litet en inrättning bör åga bestånd, på det icke utwägar må tryta, till Guds åros, förakt och människors förderf; så litet borde, i wår Lutherska Kyrka, omröstnings a) Prästewal bibehållas. b) Bewis. 1 Dirigeras de fläste

a) Så på detta stället, som de följande hela Tractaten igenom, förstås med omröstning, det walsätt, som hos oß wederlaget är. Eljes kunde ock med omröstning beteknas den walfrihet, som omtalas N. 25. Likaledes åtinnras, att här med Prästewal icke förstås Lärares kallelse till Ämbetet, ehuru åfwenledes härwid ärfodras wal, utan deras flyttning till orten hwarest de predika skola. Dock är föga skilnad emellan en sådan kallelse, och detta wal. De kallas till ämbetet, för att utwäljas och sändas till orten. Löper någon, utan att wara kallad, utwald och sänd; så föreståår honom, hwad som afkunnas öfwer de falska Propheter. (†) Såsom Församlingen icke kan åga bestånd utan Lärare, och Lärare icke predika, utan de warda sände (††); så bör ock ingen sändas, som icke är ordenteligen utwald, och ingen utwäljas, som icke årkänner sig wara öfwertygad om en inwertes kallelse. Utslutes wid Prästeexamen den frågan, som angår de sökandes vocatio interna n. 33; så synes det wara emot Apostelens regel. (†††) b). Förhaste sig icke, den som

omröstnings Prästewal efter syndiga adfekter och köttsliga affigter.

2 Wißte man icke åljes, at så sker; så kunde det wetas af den myckna oenighet, de wederstyggeliga mißbruk och oordenteligheter, som derwid yppa sig Församlingens Ledamöter emellan †)

3 Christenheten till ewärdelig wanära förwaras wid Kyrkor och Consistorier samt wid Under- och öfwer-Rätter i Riket stora wolúmier af klageskrifter, af undersöknings- och Ransaknings Protocoller, af Domar och Resolutioner, rörande Präste wal samt den oordning, som derwid förelupit, ända ifrån den tid, då omröstningsfriheten antogs, såsom gagneligare, än de walsätt som förut brukades c).

4

läser med fördomar öfwer denna sats. Den som skrifwit hyser för människelig ordning eller människo-inrättningar icke andra tankar, än uppenbarelsen stadgar (†) Döme den som wet och will skärskåda sanningen, om det är rättfärdigt för Gud, att annorlunda anse den i wår Lutherska Kyrka wedertagna omröstnings frihet, än i denna sats föreskriwes, i stöd af de bewis, som bifogas.

c) Under första hundrade talen, sedan Christna Läran war införd i Swerige, hitsändes Lärare, dels ifrån Romerska Riket, dels ifrån Ängeland. Rhyzelii Episcop. Sv. Goth. Botins Utkast till Swenska Folkets Hist.

Aldraförst i 11. Seculo börjades här anläggas Benedictiner kloster, däruti ynglingar gordes skickeliga till Präster *id.* Sedan innan Domkapitel här blefwo inrättade, som skedde wid slutet af 12 Seculo, waldes Lärare af Allmogen, och tillsattes af Konungen. Belters K. cer. Libr. Cit. Derpå tillwälde sig Biskopar den rättighet, som Konungar förut ägt, så att ännu under 15 och 16 århundrade, gälde denna Lag: komber Präster och bedhis till Kirkja: Då är det rätt den att tagah som allom åsämber. Sok*namän ägha* med honom till Biskops fara: Biscoper ägher

4 Förr kunde andre under Consistorii Jurisdiction hörande vordningar saknas wid werldslige Dom-säten d);

5 än de, som angå Prästewal, så länge omröstning brukas.

6 Man torde icke ogrundadt befara, det flere olagligheter begås och fördöljas, än de, som uppenbaras in för Rättwisans Dom-Stol.

7 Orättwisan kan mångestädes göma sig. Så länge icke kan tryckas insegel på belackares läppar: Så länge den ene grannen icke kan förnekas, att tala med en annan enskildt, eller mig, såsom Patron förbjudas, att befalla öfwer min Client; är mödan förgäfwes, att genom Lagar hämma all olaglighet wid omröstnings Prästewal.

8 Om någon ting bör räknas för Swänska Christenhetens rariteter, så komma twifwelsutan lagliga Prästewal, att ställas däribland. Häraf kommer, att det icke behöfs berättas såsom något nytt, utan beklagas, såsom högstförderfweligt, wederbörande till en smälek, att de somlige låta sig brukas,

9 till att resa omkring i Församlingar, att anskaffa pluralitet för någon wiß af de fö-

skodha hans konst, och wixlo-Bref hans. Sämber ej Soknamannom om Prest, tå fahrin till Biscops och bedhins Präst. Biscoper ägher dem Kirckio giftwa, som han unna will, och den, som sadherligan rätt hafwer till hänna, det Klärka kalla Jus patronatus. Sweriges gamla Lands Lag, Kirckio Balken c. 5. I företalet till denna Lag utlofwas förbättring, angående Kyrko Balkerna. Emedlertid brukades wid Prästawal nyßomrörde Författning: Deruppå antogs omröstnings wal-

d) Kyrkolagen af år 1687.

omröstnings Prästewal efter syndiga adsekter och köttsliga afsigter.

2 Wißte man icke åljes, at så sker; så kunde det wetas af den myckna oenighet, de wederstyggeliga mißbruk och oordenteligheter, som derwid yppa sig Församlingens Ledamöter emellan †)

3 Christenheten till ewärdelig wanära förwaras wid Kyrkor och Consistorier samt wid Under- och öfwer-Rätter i Riket stora wolúmer af klageskrifter, af undersöknings- och Ransaknings Protocoller, af Domar och Resolutioner, rörande Präste wal samt den oordning, som derwid förelupit, ända ifrån den tid, då omröstningsfriheten antogs, såsom gagneligare, än de walsätt som förut brukades c).

4

läser med fördomar öfwer denna sats. Den som skrifwit hyser för människelig ordning eller människo-inrättningar icke andra tankar, än uppenbarelsen stadgar (†) Döme den som wet och will skärskåda sanningen, om det är rättfärdigt för Gud, att annorlunda anse den i wår Lutherska Kyrka wedertagna omröstnings frihet, än i denna sats föreskriswes, i stöd af de bewis, som bifogas.

c) Under första hundrade talen, sedan Christna Läran war införd i Swerige, hitsändes Lärare, dels ifrån Romerska Riket, dels ifrån Ängeland. Rhyzelii Episcop. Sv. Goth. Botins Utkast till Swenska Folkets Hist.

Aldraförst i 11. Seculo började här anläggas Benedictiner kloster, däruti ynglingar gordes skickeliga till Präster *id.* Sedan innan Domkapitel här blefwo inrättade, som skedde wid slutet af 12 Seculo, waldes Lärare af Allmogen, och tillsattes af Konungen. Belters K. cer. Libr. Cit. Derpå tillwälde sig Biskopar den rättighet, som Konungar förut ägt, så att ännu under 15 och 16 århundrade, gälde denna Lag: komber Präster och bedhis till Kirkja: Då är det rätt den att tagah som allom åsämber. Sok*namän ägha med* honom till Biskops fara: Biscoper ägher

...en agera spelet, liksom uppå säkerhetens ...r, där oordning tracteras.

Huru ofta beswäras ock icke Dom... med klagemål af föga eller alsintet wär... anledning af menighetens okunnighet, eller omständigheter? k)

Det synes, som man nu icke bekymrar sig om ...uds egen natur grundade Författning, an... skick och ordning i Christi Församling. (†)

Ho skulle anse för Guds ordning, att ... lockas, en annan trugas, en annan

...erskaperna i Församlingen. 5) att N. som bod... Församlingen, djärft och oblygt blandat sig i ... att wallistan war orätt författad. 7) att den Predikanten, som dock icke kunde in för Rätten ...tjänt sig af Simons ogudaktiga tillgrep, (††) ...na med på förslag.

... 1768. d. Mart. biföllo Församlingens Leda... ...ant walförrättningen, som skett om Capellans ...städes. Följande dagen togo somlige sina ord till... ...sökte anledning till onödig Rättegång; för... ...g, kunna bewisa, att wiße Soknens innewåna... af Bruken öfwertalte, att wotera på den, som ...slan, som dock wid Tings-Rätten befans ...ning. Likaledes befinnes af ett undersöknings Pro... ...ende af 26½ ark, hållet angående Prästewalet ...ngen N. förledet år, det tillslut icke minsta olag... ...land de flera föregifna, kunnat, wid Parternas ...es, än mindre bewisas. Hurudant är det walsätt, ... hwaraf så dåraktiga Propositioner och tillmälen ...antingen ingen grund hafwa eller under sjelf... ...en så inwiklas, att däraf blir ingen ting, så... ...ledes skedde wid Urtima Tings-Rätten, angåen... ...ts walet i församlingen N. d. Jul. 1763? Ofta ... undersökningar hållas om ett och samma wal, ... slut ändå förblifwer wid deß första beskaffen... ...n Kyrkoherde walet i N. 1765.

reſlagne Präſtmän. e) Somlige hålla Byaſtämmor, eller andra oloſliga Sammankomſter, att där öfwerlägga om den Präſt, uppå hwilken ſkall woteras: f).

10 Somlige blanda ſig i walet, blott af Ämbetes ſken, att ſå medelſt draga fram, hwilken de willja, ehwad det är rätt eller orätt g). Hwad wänſkap icke förmår, det uträttar falſkheten: h) Hwad falſkhet icke tör, det gör myndigheten i): När myndigheten blygs, begynner djärf-

---

e) Ju för Domſtolen år 1750. d Febr. ärkände ſig N. N. i Pareſſa haſwa blifwit föranlåten af N. derſammaſtädes, att tillſtyrka ſina Sockneboer, till at woteра uppå den andra Prof-Predikanten, wid namn N. N. Deraf hände, att Tings-Rätten ålade honom 50. dal. S:mns böter, och gorde honom ſin walrättighet förluſtig wid den påföljande woteringen, då Förſamlingens röſter näſtan allmänt tillföllo den förſta Prof-Predikanten N. J.

f) För denna ſak, ſom är emot Kongl. Maj:ts Förklaring den 22. Jan. 1746 blefwo år 1767 d. Martii 10. Förſamlingens ledamöter in för Urtima Tings-Rätten lagligen anſedde. De betjänte ſig ſå af ſin frihet i byen, där de ſig ſamlat, att de förlorade wal-friheten i Kyrkan. Öfwerträder den Guds bud, ſom bryter Öfwerhetens Lag, huru kunna deſſe, eller andre Lagbrytare undgå, att ſtå till rätta in för HErrans Dom-Stol?

g) Detta är emot Kongl. Maj:ts Bref d. 25. November 1729.

hi) Wid Kyrkoherde walet i N. N. Stikt och ſoken, ſom höls år 1768 d. Febr. inträffade både deſſa och andra olagligheter, de der ſedan blefwo in för Dom-Stolen angifna i följande ordning. 1) att N. falſkeligen förklenat de medſökande C. N. och N. J. för att winna pluralitet för den, uppå hwilkens ſida han war. 2) Att ſamme N. wärfwat röſter för N. N, hwilken århöll pluralitet wid förſta woteringen, 3) att N. reſt omkring om nättren *i ſamma ärende.* 4) att Prof-Predikanten efter predikan

djärfheten agera spelet, liksom uppå säkerhetens Theater, där oordning tracteras.

11 Huru ofta beswäras ock icke Dom-Stolar med klagemål af föga eller alsintet wärde, i anledning af menighetens okunnighet, eller andra omständigheter? k)

12 Det synes, som man nu icke bekymrar sig om den i Guds egen natur grundade Författning, angående skick och ordning i Christi Församling. (†)

13 Ho skulle anse för Guds ordning, att den ene lockas, en annan trugas, en annan

A 3 an-

---

rest till Herrskaperna i Församlingen. 5) att N. som bodde utom Församlingen, djärft och oblygt blandat sig i walet. 6) att wallistan war orätt författad. 7) att den ene Prof-Predikanten, som dock icke kunde in-för Rätten bewisas, berjänt sig af Simons ogudaktiga tillgrep, (††) för att komma med på förslag.

k) År 1768. d. Mart. bifölle Församlingens Ledamöter allmänt walförrättningen, som skett om Capellans syslan därstädes. Följande dagen togo somlige sina ord tillbakars, och sökte anledning till onödig Rättegång; förmenande sig, kunna bewisa, att wisse Soknens innewånare bliswit af Bruken öfwertalte, att wotera på den, som ärhållit syslan, som dock wid Tings-Rätten befans wara osanning. Likaledes befinnes af ett undersöknings Protocoll, bestående af 26½ ark, hållet angående Prästewalet i Församlingen N. förledet år, det tillslut icke minsta olaglighet ibland de flera föregifna, kunnat, wid Parternas förhör, uptes, än mindre bewisas. Hurudant är det walsätt, i anledning hwaraf så dåraktiga Propositioner och tillmälen göras, de der antingen ingen grund hafwa eller under sjelfwa Proceßen så inwiklas, att däraf blir ingen ting, såsom åfwenledes skedde wid Urtima Tings-Rätten, angående Capellans walet i församlingen N. d. Jul. 1763? Ofta måste flere undersökningar hållas om ett och samma wal, hwilket till slut ändå förblifwer wid deß första beskaffenhet, såsom Kyrkoherde walet i N. 1765.

anbefalles, l) att wotera emot sin öfwertygelse om Lärarens skicklighet, att befrämja deß salighet m)? Är det Guds ordning, att oenighet och trätor, som äro Christenhetens wanära, goda seders förstöring och uppenbare köttsens werk, låta märka sig den röstande delen emellan? (†) Är det Guds ordning, eller wår nådigste Öfwerhets wilja, att Prästegåll, i anseende till förelupna olaglighеter, ofta hela 2:ne åren, eller längre, måste sakna ordentelig Lärare n)?

14 Har wår Lutherska Kyrka, som bekant är, för detta ärkänt deßa ord: Alt bör ske skickeliga, och efter Guds ordning, †† för en allmännelig regel uti Kyrko wäsendet, för en censura eller prof mönster, efter hwilken alt, hwad ceremonie eller författning heter i Guds Församling, bör på det nogaste bepröfwas och undersökas, innan det antages, samt då något antaget är, icke i annat fall behållas, än så wida det hederligen, anständigt och Christeligen, Guds och människo ordning ††† likmätigt, kan werkställas i sin tid och ort, (*) till Guds åra (**), andras och egen förbättring (***) samt den Christeliga enighetens befrämjande (****); så frågar jag, om icke den, som will excipera wår tid ifrån denna Reglans efterfölgd, bör räknas ibland deras antal, som hwarken

1) I deßa stycken behöfs allenast, till bewis, läsas Consistorii Eccles. i Upsala Woterings Protocoller om Kyrkoherde walet i Ofwanåsså soken uti Helsingland den 17 Jan. 1768.

m) Alt, hwad som sker emot sammweter, banar wåg till helweteт. Königs tankar om Samwetsmål.

n) Kongl. Majts Instruct. för Justitie Cancelleren d. 17 Aug. 1739.

ken åstunda egen, eller andras förbättring i Christendomen?

15 Hwad en mycket betydande man (†) skrifwit till de enträtna i sin tid; det samma må lämpas till dem i wårt Swänska Zion, som med inwändningar söka förswara wår wedertagna omröstning, detta, i anseende till mißbruken derwid, ifrån afgrunden härstammande Frihets Privilegium, till att wanära Gud och Konung:

Är det ock någon, den i detta ärendet enträten är; han wete, att wi icke hafwe den seden, och icke Guds Församlingar eller (††). Och åter: Är någon oförståndig; han ware oförståndig: (*). t. å.

16 Löpe den sin egen fara, som icke wet, och icke will weta, utan söker bestrida den sanningen, att Gud anbefalt anständighet och ordning i sin Församling (**).

Det sades nyß, att omröstning är ett Frihets Privilegium; derpå torde fodras bewis; i hwilken affigt tillsättes:

2. Omröstning är ett Frihets Privilegium, o) att göra hwad man will, ehwad det instämmer med Guds wilja eller icke:

17 Så mena Lagbrytare: Så wilja de hafwa: Så uppföra de sig. Kunna de allenast undgå, att blifwa offenteligen anklagade; huru litet fråga de icke efter, hwad Gud will? Guds wilje är den ewiga kraft i hans wäsende, efter hwilken han

o) Privilegium taages här in sensu latiori, i en mera widsträckt mening. Är egenteligen det samma, som lex privata, befrielse eller frikallande ifrån det, som allmänna Lagen stadgar. Schös utredning öfwer de ordasätt, som Sweriges Lag innehåller.

icke annat gillar, ån det, som inſtämmer meb hans fullkomligheter. p)

18 Derföre, ſå wißt ſom det är, att denne Helighetens Herre icke är oſickelighetens, utan fridſens Gud, ſåſom uti alla de Heligas Förſamlingar (*); ſå ſant är ock det, att ſådana och dylika ordningar, hwilka omtalas N. 8. 11, icke inſtämma med Guds Helige wilja.

19 Är det lof, att tala om den Höga och högt beſitna på människo ſätt q); ſå är oförnekeligt, att ſå wäl i gemen, ſom i anſeende till wår ſalighets ordning, bör och kan i wåra tankar göras ſkillnad emellan HErrans föregående

20

p) Af denna idee om Guds wilja (†) flyta deße ſanningar, ſom i det följande komma, att åberopas, och derföre här må anföras: 1) Alt hwad Gud nu eller framdeles will; det har han welat förut, och annat ån Gud förut welat, will han icke nu, eller framdeles. 2) Gud will icke annat, ån det, ſom är godt, icke annat ån det, ſom inſtämmer med hans fullkomligheter. 3) Gud hatar alt det, ſom är ondt (††). Kan det ſåjas, att den ena gerningen mer inſtämmer med Guds fullkomligheter, ån en annan; ſå följer ju ock 4) Att deß mer eller mindre något inſtämmer med Guds fullkomligheter, i deß högre eller mindre grad gillar Gud det och twärt om. Doct. Wallerii Prænot. Theol. P. 1. §. 79.

q) Det ſom ſåjes om Gud på et människeligt ſätt; bör förſtås på ett gudomeligt och med hans höga wäſende inſtämmande ſätt.

r) Hwad Gud gillar i kraft af ſin natur, utan afſeende till några wilkor eller omſtändigheter; det hörer till hans föregående wilja: Hwad Gud gillar, i anſeende till wiſſa ordſaker och wilkor, ſom flyta af de ſkapade Tings natur och tillſtånd; det angår HErrans efterföljande wilja. Conf. Bajeri Comp. Theol. Poſit. Kyrko Läraren Chryſoſtomus ſynes hafwa warit den förſte efter Origenes, ſom

20 och efterfölljande wilje: r) Icke i den mening, som skulle denna distinction äga grund i Guds natur, hwilket är omöjeligt, efter HErren är ett simpelt och delelöst wäsende †, i hwilken ingen förändrelighet äger rum; utan i wåra tankars medfödda art och beskaffenhet.

21 Lika som wi betrakte Guds wäsende abstractive, eller i delnings wis och särskildt, den ena fullkomligheten, efter den andra, ehuru ingen ibland dem är werkeligen så i Guds odeliga natur åtskild, som det begrep wi derom göre oß; altså åfwenledes i detta mål Guds wilja. Och är denna skillnad, fast än icke med HErrans obegripeliga Grundwäsende, likwäl med de objecter och ting instämmande, wid hwilka hans wäsende werkande är, samt med wåra ofullkomliga ideer och begrep.

22 I så måtto förkränka de läran om Guds wiljas natur, som inbilla sig, att Gud åfwenledes will det onda, efter han det tillåter. Åfwen som Guds ewiga wishet följer de onda gerningar efter, att jag så må tala, ja, ser dem i deras werkelighet, att de få existence; men införer med sitt förutseende icke minsta nödwändighet. Altså må i tillämpnings wis sägas om Guds wilja: Der icke afwikelser skedde, hwilka HErren allwarligen förbjuder, hindrar, sätter mål före, samt för wigtiga ordsaker tillåter (†); hu-

observerat denna distinction (*). Efter honom säger Damascenus under 8. Sec: HErrans föregående wilja är af Gud Sjelf, som har ett naturligt wälbehag till alt godt: Hans följande wilje beror af någon ordsak hos Creaturen. *Lib. 2. de orthod. fide c. 19.*

ru kunde de wära ett wederstyggeligt object för Guds wilja? Så är ock icke tillåtet, att göra ondt; fast än en ogudaktig werld gör det.

23 Gud will icke hwad han tillåter. Men efter han will tillåtelsen, efter han icke med wåld hindrar det onda, efter han icke gör afbräck på de dödeligas krafter och natur, efter icke strax går domen öfwer onda gerningar, warder människones hjerta fullt, till att göra ondt (†).

24 Ack! hwad tänka de människor på i wår Christenhet, som så i sitt sinne förderfwade äro, så intagne af syndiga begär, att de föga bekymra sig om, hwad Gud will, allenast de få fram sin wilja. (††) Beskåda allenast, till exempel, det oskick, som wid Prästewal begås! Hur mången beropar sig icke på fritt wal, och på sin wiljas frihet, liksom skulle wåre Förfäders afsigt med Omröstning icke hafwa warit högre, och liksom skulle Gud hafwa meddelt wiljans ädla frihet till olofliga gerningars utbrott s)? Jag frågar, och wille, att den, som detta läser, swarar efter sammets öfwertygelse:

25 Kunna Församlingens Ledamöter, i anseende till Prästewal, annan frihet begära, än hwilken Gud sjelf uppoffrat? De hafwa frihet, att utse skickelige Personer till en ledig Prästesysla t): Frihet, att sätta flera i walet (†††): Frihet,

s) Huru wiljans frihet bör anses, och huru den miſsbrukas till olofliga göromål; kan läsas J. F. Krügers Nat. Theol. Del. 2. sid. 266.

t) Denna frihet har den röstande delen uppdragit Consistorier, såsom ägande om Lärares qwaliteter tillförliteligare *kunskap, än åhörare* i gemen. Ehuru den ene Läraren icke *kan fullkomligt utröna* en annans inwärtes kallelse N. 33.

het, att inbördes öfwerlägga om de Lärare, hwilka Consistorier, såsom församlingars Fullmägtige föreslå u): Frihet, att utsluta ifrån delaktighet i walet den, som af de flästa ogillas x).

26 Men hwarifrån kommer den friheten, hwilken somlige sig tillwälla, såsom wore den priwiligerad, då de utan andra affigter, än de, som omtalas N. 2, söka anskaffa till en sysla, som de ock göra, hwilkendera de wilja af de föreslagna Lärare, utan att fråga efter, hwad Guds wilje är? Monne de göra Gud en tjänst dermed? Monne icke denna prophetie uppå deßa inträffar, och derjemte bewisar, att wårt omröstnings Prästewal är Gud mißhageligt: De skola efter sina egna lustar skaffa sig Lärare, efter dem kliar i öronen (†).

3) Så länge omröstnings Prästewal brukas, betages icke sällan Gud hans rätt, att sända hwem han will.

27 Skulle den ewiga kärleken så hafwa uppoffrat sin Församlings Ledamöter, rätteghe-

ten,

---

så äro dock Lärare, i anseende till wetenskaper sins emellan bättre kände, än Åhörare weta utforska; äfwen som deße sednare ofta bättre känna hwarannans practiska uppförande i gemen, än Lärare kunna hafwa tillfälle, att speciatim utröna.

u) Denna frihet har Kongl. Maj:t uppoffrat Församlingens Ledamöter i Förkl. öfwer Prästewals Förord. d. 22. Jan. 1746. §. 4.

x) Att påtruga en Församling någon Lärare, instämmer icke med de Apostoliska Författningar. Så finnes ock wara föranstaltat på Niceniska Mötet år 328 med deßa ord: Biskoppar äga icke makt, att tillsättja hwilka Lärare de wilja emot menighetens bifall. Sozom H. E. Libr I. En Präst, säger Cyprianus, utwäljes i enighet med Församlingens samtycke. In Epist. ad Cornelium.

ten, att kalla och sända Lärare, att han nu mera icke bekymrar sig om, hwilka kallas, eller sändas; af hwad orsak har han befalt, bedja om arbetare i sin säd (†): Af hwad orsak har han lofwat sig, wilja sända dem (††)? Kunde det sägas, att Läro-Ämbetet föres för Guds räkning, och att Församlingen står omedelbarligen under HErrans uppsikt; så framt han icke ägde rätt att sända, hwem han will både till ämbetet och till orten? Si! Denna rättighet betages Gud, så wäl då, når någon sig inmänger i Ämbetet, som icke är dertill kallad, som wid alla de walförrättningar, i hwilka oskickeligheter inflyta.

28 Erkännes det så wäl å ena sidan, att Församlingens Ledamöter, i anseende till Prästewal, gemensamt åligger dels, att bedja om Lärare, dels, att afböja, hwad som synes lända till Läro Ämbetets förakt och wanfrägd, dels att tillse, det wid walet går ordenteliga till, dels åter, att anförtro Gud, hwad ingen människlig försigtighet förmår utröna; som å andra sidan, hwad de särskildte skyldigheter y) beträffar, att Öfwerhetens ensak är, fastställa och föreskrifwa, hu-

y) Att rättigheten, till att kalla och wälja Lärare, tillkommer hela Församlingen, kan antagas utan andra bewis, än de, som anföras af Danhafwer, Menzer, Pappus, Carpzov o. a. Utöfningen af denna rätt är dock olika i olika orter. På somliga ställen är den uppdragen Öfwerheten, annorstädes Clericiet, annorstädes de förnämsta ibland menigheten. Ordsakerna härtill anförer Mylius Art. XIV. August. Confess. p. 210. Legelis Haasii Själen Hjerte. De gamle hafwa sagt: Predikanter böra af menigheten eftersträfwas, af Läro-Ämbetet utses och af Öfwerheten fastställas i deras ämbete.

huru wid walet, efter en gemensam föreslagen och gillad inrättning bör tillgå; att Läro Ämbetet tillkommer, att pröfwa, examinera, förordna och föreslå, hwika till den lediga syßlan äro de dugeligaste, samt den öfriga Församlingens del, den walfrihet, som omtaltes n. 25: ho tör säja, att Gud uppoffras hans rätt, där så händer, att berörde stycken i större eller mindre grad försummas? Monne icke de skyldigheter eftersättas, som en sund moral lära föreskrifwer emot Gud, sig sjelf, och andra människor, om den ordning wid Prästewal inträffar, som omtalas n. 10? z)

29 Kan en författning föreskrifwas, wid hwilken de fläste, om icke alle oordenteligheter måste upphöra, som under wårt brukade walsätt begås; så måste ordsaker anföras, hwarföre den icke antages. Bör icke, till twistigheters förekommande i Guds Församling, göras alt, hwad människlig försigtighet förmår föreslå? Gör icke den sig delaktig i andras synder, som är obekymrad om detta stycket, så wida det är emot HErrans wilja, att den ene människan tillåter en annan obehindradt rasa fram i förblindad ifwer efter behag (†)?

30 Kan icke annat bewisas, än att förbindelsen, att göra hwad Gud behagar, sträcker sig så långt som möjeligt är; så frågar jag ännu en gång, hwarföre en Inrättning skall behållas, som, ehuru på tillfälligt wis, gifwer Lagbrytare anledning, att göra efter behag, och sämedelst betaga Gud den rätt han sig förbehållit?

z) L. Buddæi Instit. Theol. Moral. p. 444.

lit? Kunde inga medel och utwägar gifwas, att förekomma en tillfällig oordning, så gälde Reglen: miſsbruk upphäfwer icke bruket a). Hwarföre den ſkall gälla angående en författning, ſom upphäfwer och förſtörer wäſenteligheten af det ändamål, ſom ſökes, har ännu ingen kunnat ſå, ſom ſig bör, beſwara.

31 Uran att inbilla ſig, det Gud äger del i de ondas ſtämplingar, är äfwen ſå wäl ogrundadt, att påſtå, det en och ſamme Predikant, kan århålla en föreſlagen ſyſſa, ehwad wid walet går ordenteliga till, eller icke, ſom att tillägga den beröm, för att wiſligaſt wälja Lärare, Gud till behag, hwilken icke gör ſig ſamwete öfwer, att öfwerträda Lag och Förordningar. Kunde wid omröſtnings Präſtewal ingen af wänſkap, ingen genom Simonie b), ingen af lättſinnighet, att göra andra till behag, ingen af fruktan för andras myndighet, förledas till wotering, emot öfwertygelſe; ho wet, om icke ändå HErrans förbehålna rätt torde kunna förkränkas?

32 Otwifwelaktigt måſte den, ſom förſummar de ſkyldigheter, hwilka wid Präſtewal böra i akttagas, wara wärre, och mera brottſlig, än en underſåte, ſom utan gällande ordſaker, ſöker hindra ſin Konung, att anförtro, hwilken

a) Denna regel angår egenteligen owillkorliga göromål; icke ſådana, i hwilkas ſtälle andre med fördel kunna brukas.

b) Har fått ſitt namn af Simon, hwilken för pänningar begärde af Apoſtlarna makt, att meddela den H. Andes gåfwor. Ap. Ger. 8: 18, 19. Söker någon det andeligt är för pänningar; ſå ſäjes han begå Simonie. Schilter. de libert. Eccl. Germ.

ken Minister han will, och finner skickeligast, någon wiss förrättning, som synes Riket gagneligast: Äger en Husbonde, ehuru ringa han wara må, rätt att taga, hwem han will, utaf dem, som sig utbjuda i hans tjänst; hwarföre skall icke Gud få behålla den rätt han sig förbehållit?

33 Är det hugneligt och trösterikt, att höra, når den ewiga wisheten talar; så bedröfwar dock denna klageröst: Jag sände icke Prophe-terna, likwäl lupo de (†). Detta borde dels de besinna, som löpa till det dryga Prediko Ämbetet, utan att kunna hugna sig af en inwertes kallelse, t. å. af en gudelig, om man icke får lof, att säja, en gudomelig drift, åtrå och begär, till att befrämja Guds Församlings tillwäxt, c) dels de, om hwilka talas N. 8. 9. de der genom stämplingar och illgrep förgå sig emot Herrans höga rätt.

---

c) Är Läraren af Gud kallad; så ger ock Gud wälsignelse. Hurú kan den med frimodighet lära, som icke är af Gud kallad? Jag wille häldre, säjer en gudelig Lärare, ligga tusende famnar djupt under alla jödda, än för werlden en straffpredikan hålla, om Gud mig icke sändt hade. Präst ämbetet är ett wärdigt ämbete, g. farligt, att tränga sig derin okallad. En Präst är icke sin egen Herre, utan Guds och andras tjänare. Man läser, till förundran, med hwad högaktning de gamle Fäder inträdt i Läroämbetet. Ambrocius begifwer sig på flykten, når de uppoffra honom Biskops-syßlan: Ammonius gör sig lytt, att han måtte slippa blifwa Präst, Basilius gömmer sig och Chrysostomus enskyllar sig det måsta han kan, når de wilja taga honom till Församlingens Lärare: En annan, som likwäl synes hafwa gått för långt, befarar hos Hjeronymus, att han kunde wara ibland de fördömdas tal, om han blefwe Biskop. Annotationes Feu-ardentii in Præfationem Irenæi edit. Lut. paris. 1639. Jr. Mülleri Erqv. stunden.

rätt. Wore icke bättre, att eſtergifwa något af ſin rätt, än betaga Gud hans rätt?

34 4) Bör mer beklagas, än omtalas, att så länge wår wedertaana Präſtewals författning brukas, är ordſak at befara, det Chriſti Församlings ringa antal ſnarare förminſkas, än tilltager.

Är det bättre, att på ordenteliga ſätt omwändas, än antingen genom tecken och under (†) eller genom oro, förſöljelſer (††) och martyrker, hwilka under Apoſtlarnas tid, jämte deras och andre Lärares flit och oförtrutenhet, bidrogo till Församlingens förkofring; så bör oförnekeligen de trognas antal wara större under närwarande tid. På detta ſtället inlåter jag mig icke i underſökning, huru här med är: d) men, att wårt Omröſtnings Präſtewal mer hindrar, än förkofrar Församlingens tillwäxt, det bewiſes ſålunda:

35 Herren allena wet, hwilke i hans ſtridande Församling äro rätte Ledamöter. Det allenaſt ſynes, i jämnförelſe emellan ordet och årfarenheten, kunna ſlutas, att åtminſtone i de fleſta enſkildta Församlingar anträffas både trogne och otrogne åhörare. Sätt, till all wißhet, angående denna ſak, att uti hwar och en enſkidt Församling, eller, att ännu mer förekomma twifwelsmål om ſakens riktighet, att allenaſt i de fleſta enſkilta Församlingar, när Präſtewal årfordras, är möjeligt, att någon perſon finnes med den Caracter, att wandra efter ſin egen luſta, att tala ſtolt ord, att akta på perſoner för nytta ſkull, at göra parti, att wara köpſlig o. ſ. w. (*). Medgifwes det, ſom icke lärer kunna nekas, ity ex conſe-

d) Underſökningen härom hörer till 2:dra delen.

ſeqventi, t. år, i anledning af de många twiſtigheter, ſom wid Präſtewal inträffa, och icke kunna egenteligen ſkrifwas på deras räkning, ſom äro rätte Förſamlingens Ledamöter, ſkulle detta påſtående med ſkäl kunna beledſagas till en werkelig ſanning, i ſtället för blotta möjeligheten, ſom här påyrkas; ſå måſte ock medgifwas, i ſtöd af ogudaktighetens natur, att den ſamme, 36 måſt, om han äger wett öfwer den okunnigare delen, kan dirigera walet både emot deras wilja, ſom rättſinnige äro, och emot Guds wilja. Hwad? Om där finnas flere med ſamma caracter. † Monne icke på deſſa inträffar: De räkna icke, för ſynd, alt, hwad ſom är ſyndigt. De upwäcka oſkick, kif, wrede, trätor, förargelſer, eller hwad det heta må, och ändå gör dem ondt, att de icke kunnat göra wärre. ††. Låt wara, att de, ſom äro ſtadfäſte i nåden, kunna undgå, att taga del i detta, och dylikt ondt, ſom wid Präſtewal föröfwas: Låt wara, att de, ſom hafwa större kundſkap i Chriſtendomens lära, kunna, oaktadt andras ingrep emot Guds och människo ſtadgar, bibehållas i ſitt nådeſtånd: Låt ock wara, att wiſſe ogudaktige, dem man kunde kalla goda civiliter t. å. i borgelig måtto, och i anledning af en god och böjelig naturell, äro af den förſigtighet, att de wid omrörde tillfällen wakta ſig för tillökning i ſyndaſkulden; ehuru bägge deſſa caſus eller omſtändigheter äro mycket oſäkre, att lita på, och följakteligen lika oſäkert, att deraf något ſluta: 37. Dock bliſwer derwid, att många, ja wäl många, ſom icke kommit Himmel-Riket ſå nära, ††† ſom någondera af de förſtnämnde, ſtå,

wid den omtalta ogudaktighetens utöfning, i fara för delaktighet deri, och, i följe deraf, i fara för affall ur sitt nådastånd.

38 Det torde icke wara för mycket sagt, att under den myckna twedrägt och oenighet, som, i anledning af omröstnings Prästewal uppkommer, förordsakas werkeliga affall och onekeliga tillökningar i de ondas syndaräkning. Derom talar jag icke widare, än i ärindringswis sålunda:

39 1 Att affall ifrån nåden är möjeligt e).

2 Att det kan ske både af swaghet och uppsåt. e)

3 Att det är q. farligt †.

4 Att synden är den, som förordsakar detta affall.

5 Att det öfwerlägg, som wid Prästewal begås, är af fördömande natur, så wäl, som annat ondt, hwaraf affall förordsakas. †

6 Att det är högst angeläget, undwika alt, som kan gifwa anledning till affall ur nåden.

Kan ingen oriktighet iblandt deßa nekas; huru will någon bewisa motsatsen till det, som förut sades, att affall ur nåden är möjeligt wid omröstnings ordningar. Säjer någon, att samma farliga tillstånd kan uppkomma wid andra walsätt; så wete, att min mening icke är deremot. Det allenast will jag hafwa stadgadt i min sats, att satan och deß anhang har lättare wid, att förföra själar wid omröstning, än det walsätt, som föreslås §. 3.

Ibland de flera slutsanningar, som häraf kunde göras; behöfs allenast den, att man har ordsak befara, det wid omröstnings Prästewal Christi församling snarare förminskas, än

e) Detta med mycket annat, som till denna läran hörer, finnes både upbyggelikt och grundrikt utfördt af Kyrkoherden Hr. D. Grau i en Prästmötes Predikan, hållen i Westerås 1768.

ån tilltager. Hwad skulle då kunna sägas om dem, som ifrigt söka förswara detta walsätt? f)

5 Många tusende synder woro ogorde i Christenheten, så framt icke omptsnings Prästewal hade blifwit, i Församlingen, införde.

40 Skulle man lägga tillsammans, som icke är omöjeligt, alla Prästewal i wår Christenhet, wid hwilka uppenbare Lagbrott skett, som warit möjelige, att undwikas; hwad gäller, att en hwar, som känner syndens natur, och wet, huru lätt hon utöfwas af både förnyade och werldsligt sinnade Christna, icke allenast kunde någorlunda se detta grufweliga stora Synda-register; utan äfwen rysa och bäfwa deröfwer? Andra bewis kunde anföras, der icke widlöftighet wore obehagelig i en klar sak.

6 Bör icke göras betänkande wid, att bejaka, det de, som åstadkomma ordning i Guds Församling, banande, anlingen genom stämplingar, eller andra olofliga medel, wäg förstå, eller andra, till en syssla;

41 dels glädja djäfwulen, † dels bedröfwa samt derhos wanära Gud, †† dels bana sig sjelfwe bredare wäg till mörkrets Rike. †††

7 Ärinras, att i hufwudsatzen icke talas om walrösknings egenteliga ändamål, utom om den werkan, som der-
42 af, på tillfälligt wis, härflyter, och är Guds åros förakt och själars fördärf. Så länge wårt wedertagna walsätt bibehålles, underhålles icke allenast det förakt för Guds åra, som deraf tillfälligt förordsakas, utan ock det själa fördärf, och den tillökning i syndaskulden, som icke kunde existera af ett walsätt, wid hwilket miſsbruk åro, om icke aldeles omöjelige, åtminstone undwikelige på ett

f) Blir denna fråga upplöst, så, som den bör; är icke omöjeligt, att många blinde derigenom kunde få sin syn. Dan. 11.

lindrigare och bättre, samt med människans natur mera instämmande sätt. Bilägges trätor och andra oordningar wid Prästewal, så uphöra många synder; † ty när en ordsak upphörer, så upphörer deß werkan.

43 8) Fast än wilkorliga Ceremonier, eller Adiaphora och medelting, icke äro i sig sielfwa nödwändige till Saligheten, utan till ordning i Guds Församling och till nyppbyggelse; så är dock dem emellan och Saligherens wäsenteliga stycken, jag menar wåra Christendoms styldigheter, ett så nära sammanhang, att de förra med rätta anses såsom medel, att befrämja de senare. g) Ho ser tå icke nödwändigheten af deras ordentlighet, samt deraf, att inga andre böra behållas, än de, som till ofwanförmälte ändamål tjäna? h)

44 Om så wore, att ingen uppenbarelse gifs derom, hurudan författning wid Prästewal bör brukas, hwarom på ett annat ställe talas; i)

45 så är dock en afgord sak, att wid de wilkorliga, eller medelting, k) i synnerhet, när Guds sak dermedelst afgöres,

---

g) Ceremonier äro icke nödiga Gudstjänster; likwäl måste man dem, till att hindra hwarjehanda förargelse, hålla: Ty de äro medel, att befrämja en rättskaffens Guds dyrkan. Conf. Confeſſ. Auguſt. Apolog. Budd. Inſtit. Theol. Mor. Lib. 2. c. 3. Sect. 2. §. 21. Sådana ceremonier böra stadgas, som kunna uppmuntra till wördnad och gudaktighet, ty ejes hafwa de antingen ingen, eller åtminstone icke den nytta med sig, som de hafwa borde. Walerii Prænotion. p. V. §. 119. 120.

h) Att det strider både emot en sund Sedelära och ett samhälldes Politiska Författningar, att behålla omröstnings Prästewal, om ett beqwämligare walsätt, utan förargelse och samwetens beswärande, kan antagas; bewises i 2dra Delen.

i) Loc. Mod. cit.

k) *Adiaphora*, eller medelting kallas sådana ämnen,

göres, † böra wißa Tros och kärleks Reglor i akttagas.

l) Skulle med skäl något kunna inwändas emot dessa reglor?

46 1) Bruka willkorliga ting; men mißbruka dem icke. 2) Behåll den ceremonie, som kan besegra de flesta anledningar till synd och ogudaktighet: Afstå med den, som banar wäg till oordning och bygdens förstöring. m)

47 Monne icke det beslut härom, som i Symboliska Böcken af wår Religions Förfäder finnes stadgadt, är af den wigt och beskaffenhet, att det odisputerligen i alla tider gälla bör? De ceremonier, hafwa de sagt, skola behållas, som utan synd behållas kunna, och äro nyttige till rolighet och ordning i Guds Församling. n) I anledning hwaraf, hälst ock samma utlåtelse med G. O. instämmer, † kan sålunda argumenteras: Hwar och en Författning, som icke kan behållas utan synd, och icke är nyttig till rolighet och ordning i Guds Församling, bör afskaffas: wårt wedertagna omröstnings Prästewal kan icke behållas utan synd, är ock icke nyttigt till rolighet och ordning i Guds Församling, som bewist är N. 7-11. Derföre bör det afskaffas.

48 Wore det indifferent eller lika mycket:

1 Om wid Prästewal går ordenteliga till,

som i Guds ord hwarken äro förbudne eller anbefaldte. En definition eller beskrifning, som bör med försigtighet applicéras. Ty det händer icke sällan, att man tager för wilkorligt det, som så icke är.

l) Danhh. Lib. Conscient. P. 2. Sect. 1. Art. 2. §. 78.

m) Augustinus ad Possidon. Epist.

n) Augsburgiska Bekännelss. Art. 15. Conf. Controv. inter August. Confess. Theol. Stat. controv. adfirm. 2 it. Art. Controv. VIII. Confess. Aug. Apol. VIII.

eller icke N. 14. 2 Om wi göre hwad Gud will, eller underlåte, att göra Guds wilia † 3 om Gud åras eller föraktas. †† 4 Om ſjålar förgås eller räddas till ſalighet ††† 5 Om ſynda ſkulden i Chriſtenheten förökas, och ſtraff drages oß öfwer hufwudet eller icke ſamt ändteligen 6 antingen miſsbruk hämmas i Guds Förſamling, eller underhållas, för att icke afwika från en antagen inrättning; då måtte wår wedertagna Präſtewals författning bibehållas. I annor händelſe, gäller oförnekeligen denna ſats: 49 Så litet en inrättning bör åga beſtånd, på det icke utwägar må tryta till Guds åros förakt och ſjålars förderf; ſå litet bör i wår Lutherſka Kyrka den wedertagna omröſtning wid Präſtewal bibehållas.

50 Den Apoſtoliſka Kyrkan brukade ett ſlags omröſtning, att man ſå må kalla en inbördes öfwerläggning om de Perſoners egenſkaper, ſom till en ſyſla böra befordras. Hwaraf bewiſes, att den warit af ſamma beſkaffenhet, ſom wår wedertagna? Är icke wår omröſtning en förbättrad inrättning af de uråldrige Hedningars woterings ſätt wid borgerliga ſyßlors beſättning? o)

51 Med den Apoſtoliſka Förſamlingens omröſtning inſtämmer närmaſt, hwad Kongl. Maj:t Allernådigſt förefkrifwit i deßa ord: p) När de före-

o) Pfeifferi Antiquitat. Græc. Libr. 2. c. 5. Roſini Antiquit. paſſim.

p) Kongl. Maj:ts Förklaring öfwer Kongl. Präſtewals Förordn. den 22. Jan. 1746. §. 4. I Kongl. Förordningen om Präſtewal af den 5. Jun. 1739. §. 4. föreſkrifwes: Skulle Förſamlingen i Conſiſtoriele gåll, ei wara nögd med de af Conſiſtorio affärdade Präſtmän, och ſåledes tycka ſig hafwa ſog, att hos Kongl. Maj:t ſig beſwära öfwer Ho-

"föreslagne Präſtmän ſig höra låtit, bör då den "tredje profpredikan hålles, å Predikſtolen gifwas "tillkänna, att Probſten kommer i Församlingen "ſig, att inſinna: wid hwilket tillfälle Församlingens Ledamöter icke allenaſt måge med hwar"annan i ſtillhet i Kyrkan öfwerlägga om, hwad "dem nödigt ſynes; utan ock den närwarande "Präſtmannen tillika förnimma, om walet kan "gå för ſig, eller ei: Och i fall större delen af För"ſamlingens Ledamöter ſkulle ſig utlåta, at de "ärna klaga öfwer förſlaget, eller ock begära den "fjärde Prof-Predikanten, och det finnes, att "större delen något dera åſtändar, då bör dem "antydas, att därmed förfares efter Förordnin"gen, ſamt om de uti Regale gäll ſkulle åſka den "4:de Prof Predikanten, att de ſådant i Conſi"ſtorio anmäla, innan waldagen infaller; i hwil"ken händelſe walet på den utſatta waldagen ei "må förrättas q).

ſlaget; gifwe Församlingen ſådant Conſiſtorio wid handen, innan Präſtewalet ſker.

q) Angående denna höga föreſkrift, witnar årfarenheten, att ſällan deremot något oſkick i Församlingar förelöper. Och hwar ifrån ſkulle anledning dertill komma, när Conſiſtorier i akttaga de ſkyldigheter, ſom anföras N. 33. Största saken beſtår i en rätt granſkning öfwer Predikanters egenſkaper och förtjänſter, hwarom på ett annat ſtälle. Är det lof, att reflectera öfwer de anförda Konungaorden; ſå blir reflexionen den, att icke widlöftigare Präſtewals Förordning behöfs, mer än hwad ſjelfwa inrättningen beträffar, ſom i några rader kan innefattas, när det walſätt antages, ſom här problematice, i ſtöd af deſs grunder och fördelar, projecteras. Man kunde ſtrax ſkrida till ſjelfwa walförrättningen, ſom omtalas §. 5. enär Församlingens Ledamöter icke hade något emot de afhörda

52 De, som sökt bewisa wårt wedertagna Omröstnings wal utaf de äldsta Kyrko-författningar, som i N. Testamentet blifwit brukade; hafwa gort det i god afsigt; men hwad grund de dertill haft, lämnas en hwar, att eftersinna i anledning af den undersökning derom, som här bifogas.

§. 2.

53 Somlige Kyrko Stadgar i planterande Församlingen, hwilka andragas till stöd för wårt brukeliga walsätt, äro af den beskaffenhet, at de icke angå Läro Ämbetet. Somlige handla om Lärares ordination och inwigning, sådan, som war brukelig efter walet. Somlige åter, antingen om Lottkastning, eller ett walsätt, som dermed instämde: Icke någon enda om sådan walröstning, som hos oß brukas. Bewis uppå denna sats synes lämpeligast, på det sättet, kunna gifwas, att de åberopade Stadgar i den Apostoliska Kyrkan, i ordning upptagas, samt deras beskaffenhet utredes, som wederbör.

1. Srifwes om Christi Apostlar, att de uppoffrade Församlingen i Jerusalem rättighet, att utwälja wißa personer ibland sig, som kunde hämma den oenighet, hwilken emellan Judar och Greker, som oftast, plägade upkomma, wid Christendomens början i N. Test.

54

Prof Predikanter, att tadla eller förebära. Monne icke såmedelst Prästewals trätor och oenigheter saknades? Monne icke menigheten sluppe många Proceßer och rättegångskostnader, eller böre wi hjälpa till, att dylikt ogräs, som det Corinthiska warit, fritt får upwäxa ibland HErrans dyrtköpta Församlings Ledamötet? Det kunde förefalla någon, som skulle onskan icke kunna komma till den högd, som Propheterad är; med mindre den icke friwilligt understödjes. Jag talar i rådförnings wis, och säge gerna, att det wore osanning, hwad som säges om Prästewals oordningar.

54 I denna anſtalt, har, wår Lutherſka Förſamling tagit grund till omröſtnings Präſte wal, ſom wi bruke. Att ingen grund deruti finnes, är jag föranlåten, att ſtatuera, i anledning af följande omſtändigheter.

1. Angår omförmälde anſtalt, ſom åſwenledes den ſtore mannen hwilken detta beſkrifwit † intygar, icke ordenteliga Lärare, icke något wal till Prediko-Ämbetet, icke

55 Lärares flyttning till andra orter, i afſigt, att där predika eller utdela de Heliga Sacramenten, hwilka ſtycken egenteligen höra Läro Ämbetet till. De bepröfwade män, hwilka Förſamlingen får tillſtånd, att utwälja, ſkulle tjäna till bords t. ex. de ſkulle hwar dag Judarnas och Grekernas fattiga emellan rättwiſligen utdela de häfwor, hwilka de förmögnare uppoffrade ††, enligt gemenſamhetens Lag. r) Förut, ſom allmänt erkännes, beſtyrde Apoſtlarne ſjelfwe om denna utdelning.

56 Och ſåſom hända plägar, att hwaråſt Gud har ſin Kyrka, där har djäfwulen ſitt Capel; †††,

r) Så kallar man den ſed, att hafwa all ting menlig, ſom under Apoſtlarnes tider brukades af Förſamlingen i Jeruſalem. Ibland de Ägyptier och flera Hedniſka Folkſlag, har ſamma plägſed warit i bruk. Conf. Philo. Holſtenius ad vit. Pythag. Hartmannus de rebus geſtis Chriſtianorum ſub Apoſtolis. Men ehuru berömlig författning det är, ſamt bewis till en rättſkaffens Chriſtendom, att den ene delar med den andra ſitt goda gemenſamt; ſå har den dock ſina ſwårigheter. Lättja, bedrägeri och andra laſter, huru ſkulle de icke ſkyddas under denna Lagen? Många Lärde äro i den tankan, att Jeroſolymiſka Förſamlingens fattigdom är underhållen genom den ſeden, att de hade all ting menlig.

så ärfara ock, wid detta tillfället, Guds utwalde Redskap sanningen deraf.

Ju ifrigare de arbeta på Christi Rikes förkofring, deß häftigare sätter sig, Satan och deß anhang, deremot. Ju mer Församlingen förökas, deß mer arbete och oro tillstöter deß upbyggare. Deraf härrörde, att all deras tid behöfdes till bönens och ordets tjänst.

57 Utom Församlingen ansåttas de af de Saduceers Parti; innom Församlingen upwäckes oenighet deraf, att under Apostlarnas bojor, utdelas de, till allmänt bruk, anslagne häfwor, Grekernas och Judarnas fattiga emellan, icke så jämnt, som de böra. Sådan är ordsaken till den anstalt, som förut omrördes.

58 Fördenskull, så länge det hwarken kan bewisas, att denna tjänst och läro-Ämbetet böra beſättas på enahanda sätt, eller, i synnerhet, att deße syslor äro af lika wärde och beskaffenhet, sökes förgäfwes stöd af denna Författning till wår antagna Präſtewals förrättning.

59 Läro-ämbetet är ett heligt werk, ett Andans Ämbete, en syssla i Guds hemligheter. De som förestå det, äro Guds medhjälpare, Församlingens Änglar, Sändningebud i Christi ſtäd och skaffare till Guds hemligheter. f) Äre titlar, som icke kunde tilläggas deßa omtalte.

60

f) Somlige Kyrko-Fäder haſwa upphögt Präſtämbetet öfwer Konunga Majeſtätet: Ty de wille derigenom förſkaffa Lärare myndighet hos Öfwerheten, när saken angeck Gud. Ho skulle derföre laſta dem? De wille påminna dägge Ständen om ſina skyldigheter: Ther, gorde de rätt, *uti.* Conſ. König. Cæſar Conſcient. I. de Statu Eccleſiaſt.

60 2 Om ånskönt skulle medgifwas, att deße Kyrkotjänare, hwilke kallades Diaconi af deras ämbete, woro Lärare, efter de borde wara i ordet förfarne till den ändan, att, wid tillfällen, kunna underwisa och trösta de fattiga; så kan ändå icke, deraf bewisas, wårt brukeliga Prästerwal.

61 Den frihet, hwilken bröderna uppoffras, war mera inskränkt, än wår omröstnings frihet är. t) Hade de icke rättat sig efter Apostlarnes föreskrift, som war enlig med sakens natur; † så hade walet blifwit ogilt. Deras u) ämbetes plikt hade icke annat kunnat tillåta: Ändamålet af deras anstalt åljes icke winnas och sanningen af deras ord icke annorlunda inträffa. De utlofwa icke, att förordna andra till syslan, än dem, som hade godt ryckte, woro fulle med den Heliga Ande och wisdom. Sålunda kan icke påstås, utan att förkränka Apostla-Ämbetets höghet, att de fastställt brödernas wal, så framt det icke hade skett efter denna föreskrift. Af samma grund, som deße Lärare uppoffra fritt wal åt sina Åhörare, som sjelfwe wißte, hwilke mäst förut sökt, att beskydda rättwisan, och sjelfwe skulle bidraga till de fattigas understöd, samt i willrådiga mål lita deßa Kyrkotjänare till, förbehålla de sig sjelfwe sin rätt, att förordna dem, som till tjänsten woro slickelige.

62 Förr skulle all walfrihet, wid Apostlarnas närwaro, hafwa upphört, där icke Församlingens Ledamöter hade derwid ordenteligen skickat

t) Sic etiam hac de re judicat Chemnitius.
u) Apostlarnas.

kat sig, ån minsta osanning kunnat, de förra af deßa senare, eller af eftervärlden, påbördas.

63 3 Erkännes, som bekant är, att till omförmälte syssla blefwo sju personer utwalde. Och emedan sjutalet mäst, när det icke brukas indefinite eller om ett större tal, beteknar någon slags fullkomlighet, om hwilken Försynen nästan altid omedelbarligen föranstaltat; x) ty kan slutas, att Apostlarne, genom någon uppenbarelse, kunnat få weta, så wäl, huru många personer till denna syssla ärfodrades, som deras namn och egenskaper.

64 Stöd till denna slutsats ligger dels deri, att Apostlarne ingen ting gorde, eller talade, som Gud icke ingaf dem, † dels deri, att, om icke flere än sju personer, som troligt är, ibland Grekerna funnos, hos hwilka lyste de ägenskaper, som anföras n. 61; så är denna anstalt icke af annan grund, än som sades. Så långt är derifrån, att af omförmälta författning få styrka till wår omröstnings inrättning.

65 2 Förmäles, att den Församling, som war i Jerusalem †† sände en Lewit, wid namn Barnabas, att han skulle fara till Antiochien. Om sättet, huru han utwaldes, talas ingenstädes. Skulle derföre någon af detta exempel, wilja bewisa wårt omröstnings-wal; så gäller deremot 1) att den tiden icke brukades annan slags omröstning, än sådan, som omtalas wid Matthiæ tillträde af Apostla Ambetet. 2 Om det skulle kunna bewisas, som dock aldrig kan, att Barnabas icke ut-

x) Conf. Matth. Flacii Clav. Script. ad vocem *Septenarius.*

utwäldes genom lott; så följer icke deraf, att de sålunda röstat, som hos oß brukeligt är.

66 Wäl är troligt, att, efter denne mannen war en Lewit †, kunde Apostlarne utan lott antwarda honom Läro-Ämbetet, och efter han war en god man, full med den Heliga Ande och tro, som Historien berättar; så kunde honom uppoffras det ärende, att höra efter Församlingens tillstånd i Antiochien. Hwad skäl lämnar detta till annat walsätt, än hwilket hos oß brukas bör?

3 Är alt för enfaldigt, att sluta något om sättet, huru en Lärare är utwald, deraf, att han af en Församling sändes till någon ort. t. ex. Hwad wore detta för en slutsats:

67 Efter wiße Församlingar i Tyskland utsöka och sända Lärare till Tyska Kyrkan i Stockholm; så äro bemälte Lärare utwalde, genom det i Sverige brukeliga omröstningswal; då likwäl årfarenheten wittnar, att ingen Lärare i stöd af Kongl. Förordningar y) sändes ifrån Tyskland till benämde Kyrka, innan han dertill är utwald genom lott i Stockholm.

68 3 Berättas om en Lärare under de 12. Apostlars tid, att han uti Philippis i Macedonien skrifwit ett Bref till Församlingen i Corintho, uti hwilket han ganska bewekeligen uppmuntrar sina där warande bröder, och Församlingens Ledamöter, hwilka woro ett rikt och förmöget folk

y) År 1607 erhöll Tyska Församlingen i Stockholm af K. Carl IX. frihet, att efter en Evangelisk sedwana wocera sina Predikanter, ifrån hwilken ort i Tyskland hon behagade. 1612 förnyades denna frihet af Konung Gustaf Adolf. Åro och samma Priwilegier sedan flera gånger confirmerade och förbättrade.

ſo'k, att de ſkulle göra ett ſammanſkott till de Heliga i Jeruſalem, under då påſtående dyra tid, hwilken inträffade i Juda Rike wid Keſſer Claudii fjärde Regerings år. †

Han wille ſjelf, efter någon tids förlopp, komma till dem, och på det emedlertid deras undſättning till Helgonen, måtte blifwa deſs rikare, år hans råd, att de efter hand, uppå hwarje Söndag, ſåſom till en årkänſla af de ſtora nådegåfwor, ††† ſom Gud på den dagen beſynnerligen Jorde-Rikes inbyggare tilldelt, ſamka tillhopa, hwad de hwar för ſig kunde åſtadkomma. †††.

69 Den wälgerning, hwilken de ſålunda täcktes bewiſa ſina lidande bröder, kallar han en nåd, både till bewis, att alt, hwad de ägde, hade dem Gud af nåd beſkärt, och till en uppmuntran, att, utan afſeende på belöning, frimilligt meddela. Om undſättningens framkomſt behöfde de icke twifla: Ty förutan det, att han ſjelf utbjuder ſin tjänſt derwid, om den behöfdes wid hans ankomſt; ſkulle de få tillſtånd, att utwälja, hwilka de wille, och hwilka de ſjelfwe anſågo för de trognaſte.

70 Då jag kommen är, ſkrifwer han, jämte, mycket annat i bref wet, de, ſom I då med edart bref dertill haſwa wilſen, dem will jag ſända, att de framföra edra gåfwor till Jeruſalem. † Af dem, ſom förmena, deſſa ord tillſtyrka omröſtnings Präſtewal, wille jag weta, förſt, om icke den Apoſtoliſka Kyrkan gorde ſkilnad emellan Lärare och dem, ſom beſtyrde om allmoſor, hwilkas wal här omtalas; 2) ſedan, om icke åfwen ſå wiſſt wore fel, att

2) Ehuru både Lärare och de ſå kallade Diaconi &c

att påstå, det Präster enkannerligen fodrades till denna beställning, som att säja, det trohet eller redlighet icke finnes hos andra människor? Är icke dygd egenteligen Predikares ensak; mycket mindre, som deß bättre är, om de göra deraf en hufwudsak, hwilket besynnerligen dem anstår.

71 Dertill med, efter i Brefwet icke föreskrifwes sättet, huru de skulle wälja, utan lämnas dem frihet, att taga, hwilka de wille; så följer, om de icke hade kunnat wälja annorlunda, än genom omröstning, att willjans frihet icke sträcker sig till annat walsätt. Sådan grund har omröstnings Prästewal.

72 4 Hafwa några sökt bewisa omröstnings Prästewal deraf, att under första hundrade talet skall en Lärare hafwa blifwit genom walröster utwald, att tillika med en Apostel draga försorg om undsättningar till de fattiga i Jerusalem. Skulle swagare skäl kunna framgifwas? Om än wore sant, som dock icke är, hwilket längre fram bewises, att wid hans wal brukades sådan slags omröstning, som wår Prästewals är; huru orimlig wore icke ändå denna följd? För den ordsaken, att Silas, eller ho han war, a) är skickad af Församlingarna, att tillika med en Apostel, samla allmosor för de fattiga, bör en Präster wäljas genom omröstning.

73

---

bland beteknas i Grekiskan med ett och samma namn; synes dock, att dem emellan warit någon skillnad, af det företräde, som de förra, för de senare, tillägnas. Kromayer. Hist. Eccl.

a) Ho denne Apostelens följeslage warit; kan med wißhet icke utrönas. Efter Grotii och Salmeri mening, skall det hafwa warit Evangelisten Lucas; efter

73 Icke nekas, at ju både Apoſtlar, och andre Lärare, beſtyrde om almoſor, till de fattigas underhåll, under den dyra tid, ſom omtalas n. 68. Slutes deraf, at denna ſyſla dem tå uppoffrades, når de till Läro-Ämbetet utwaldes; så följer, att de icke äro till Läro-Ämbetet utwalde, förr, än efter det 43. året efter Chriſti födelſe, då den dyra tiden i Juda Riket inträffade.

74 Härtill kommer, att i ſammanhanget af det Bref, hwar utur anledning till anförde prejudice är tagen, nämnes intet ord om något wal till Läro-Ämbetet. Den för Guds åra nitiſke mannen, ſom det ſkrifwit, hade för affigt, att uppmuntra ſina Chriſtendoms bröder till hjälpſamhet emot nödlidande: Och är förunderligt, att läſa, med hwad höflighet han ſöker beweka till det, ſom han af myndighet hade kunnat befalla.

75 "Nu berömmer, han ſina wänners hjärte-
"lag Nu ſtäller han dem under ögonen andra
"ömſinte Chriſtnas frikoſtighet: Nu årinrar han,
"att ock de rike kunna råka i nöd och behöfwa
"andras hjälp: Nu förſäkrar han, at Gud rikeli-
"ga wedergäller dem, ſom göra wål och medde-
"la: Nu påminner han, att gifmildhet är ett be-
"wis till en Chriſtens nådeſtånd, ſamt ſå inta-
"gande andras ſinnen, att de deraf uppeldas till
"HErrans lof: Nu åter gifwer han tillkänna,
"huru långt den ene är förbunden, att gå för en
"annans ſkull, eller huru nära en hwar bör ta-
"ga ſig andras nöd an.

76

---

lacti och Hülſemans tankar, Barnabas; ſom Eſtius menar, *Silas*, *Zenas* eller Soſthenes, och ſom andre trott, Apollos, *Periandr.*

76 Att han priſar de perſoner, ſom öfwer ſammanſkottet ſkulle hafwa upſigt, och betygar att andra förſamlingar uppdragit dem ſamma beſtälning, ſkedde icke i den affigt, att inclinera till omröſtnings Präſtewal, utan dem till uppmuntran, att rikeliga ſammanſkjuta, hos hwilka Collecterna uppburos.

77 5) Är icke obekant, att många tillwrott ſig finna grund till omröſtnings Präſtewal i detta Grekiſka ordalag: Ekleramenus andras pempſai t. å.] ſända utwalda män, eller, ſom andre wertera, utwälja och ſända män, eller Lärare: † Hwilket är ſagt om Apoſtlarna och Präſterna med hela Förſamlingen, ſom war i Jeruſalem, på det 49 året efter Chriſti födelſe. häremot äro följande anmärkningar tillräckelige. 1.) Att det är emot både Bibel och erfarenhet, b) att

b) Huru Präſter waldes i G. Teſtamentet omröres kortteligen n. 104. 117: Huru walet ſkedde i den Apoſtoliſka Kyrkan; läſes n. 83. 114. 121. Huru wåre Förfäder walt; ſynes n. 3. litt. c: Huru antingen Hedningar eller Mahumetaner, eller de, ſom äro tillgifne den Reformerta, Grekiſka, eller Catholiſka Kyrkan, walt eller wälja ſina Präſter; angår oß icke ſynnerligen. Ty fullkomligare walſätt, än i den Apoſtoliſka Kyrkan brukades, anträffas icke hos de uppnämnde, icke hos andra Folkſlag. Hwad den ene ſade under Apoſtlarnas tid, när Lärare ſkulle utwäljas, bifölle de öfriget Hwilket härrörde af den enighet, ſom denna Förſamlingen emellan war. Man ſkulle kunna kalla deras omröſtning en ſlags Inſpiration t. å. andelig uppwäckelſe eller inwertes rörelſe, ſom beſtod deri, at allas wota eller röſter, ſåſom af Guds Anda uppwäckte, öfwerſjudt lämnades uppå en och ſamma perſon, hwilken föreſlogs, när Apoſtlarne icke förut, genom uppenborelſe, fått weta, hwilken till den eller den ſyſſan tagas ſkulle †† Bœmeri Jus Eccleſ. Lib. 1. Tit. 6 §. 50. 51. I ſomliga orter wäljas Lärare genom Compromiſs, eller ett utſkott af wiſa Förſamlingens Ledamöter, ſom kallas Syn-

att påstå, det intet annat sätt är, eller warit, brukeligt, att wälja Präster, än genom omröstning, sådan som hos oß brukas.

2 Om

wudmän eller Kallelse män, i hwilkas göromål alla de öfrige instämma, per Consensum interpretandum. Detta walsätt antogs i Dannemark kortt efter Lutherska Reformationen, då de redan funno, huru mycken oenighet och split det födde af sig, att hwar och en wotcrade, som ännu hos oß sker. Långt ifrån att gilla ett så kalladt Compromiß wal; ärinras, att för de många mißbruk, som derwid inträffade, uppdrogs sedan Konungen kallande rättigheten. Älfwen så finnes wara skett i Spanien och Frankrike redan år 681. Thomassin ancienne & nouvelle discipline de l' Egliſe. På hwad grund, eller med hwad framgång ett sådant Regal walsätt brukas, hörer icke hit, att omröra. L. Ponoppid. Collegium Pastor. Practicum p. 112. Att wälja Lärare genom de så kallade Scrutinier eller derigenom, att wiße Personer i tysthet, hwar för sig, utforska de öfrigas röster och dem framgifwa; lärer icke wara mera fritt ifrån miß-bruk, än att rösta hos oß: Ty fast än Scrutatores, eller de, som samla voterna, skulle wara edswurne, såsom bekant är om Chur-Förstarna, hwilke uti Tyska Riket blifwit utsedde, att wälja Kejsare; så woro ändå andra wägar öpne emot Inrättningens affigter Mod. cit. Bœhm. It. Dissert. Erici Wrangel de Electione Imperatoris Romano-Germanici.

I Påfwedömet, hwareſt sanningen med flit ofta blifwit förbold, är icke underligt, att menigheten så länge famlat i okunnighet om sin wal-frihet m. m. Clericiet har därstädes enskyllat sig dermed, att Laici eller Lekmän nu äro mer begifne på oenighet, trätor och egennytta, än under Apostlarnes tid. Är detta senare sant; så är dock det förra, att förneka menigheten wal-frihet, utan grund. Leg. Calovium & cit. Bœhmer. I Öst-Friesland fall walrättigheten tillkomma Ståndspersoner. I Hannower, och på några andra ställen, hafwa de brukat nästan samma walsätt, som hos oß. Om flera Prästewals inrättningar kan läſas Fleury, Thomassin, Bœhmer o. a.

§ 2 Om ånskönt den Regel, c) hwarpå den sednare version grundar sig, någorstädes i N. T. Skrifter skulle äga rum, som otroligt är, så är dock wißt, att den förklaring, som derefter sker, förkränker trones analogie och öfwerensstämmelse på många ställen.

78. Så länge ingen kan bewisa, att Christi Lärjungar bundit åsnan, som de löste; † ingen förnufteliga tänka, att G. S. sjelf blandat ättikan, som han smakade i dödsstunden; †† ingen twifla på, att ju Höfwitsmannen Cornelius hörde HErrans Ord, som Petrus talade; ††† ingen derom öfwertygas, att Gud på samma sätt för Judarna predikat J. C. som han honom sända skall till att döma. *

79 Och än mer: Så länge ingen kan neka, utan att wara ogudaktig, att Gud i Christo JE-

c) Quado accuſativus participii paſſivi, vel paſſivam ſignificationem induentis, cum verbo finito, aut infinito, in primis activæ conſtructus obvenit, per verbum & particulam eſt explicandus. Adcuratius autem ita formanda regula: Accuſativus participii paſſivi, aut paſſive ſignificantis, perſonam innuit, ſeu cauſſam efficientem aliam, quam quæ ad verbum, cui adjungitur, referri poteſt. Sic Κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν occupate hæreditatis Jure regnum vobis paratum, ſcil. a Deo. ** Obſervari ſimul velim, cauſſam efficientem interdum, ſed raro exprimi, ſicut act. 10: 34; ſæpius autem eſſe e textu vel aliunde ſuppleńdam, ut in exemplis ſuperius adlatis. Quæ ſingula, ſi ſecundum priorem regulam explicas, ſenſui ſpiritvs S. contrariari, neceſſe eſt. Nec convenit, ut vox ἐκλεξαμένοις active explcetur. Chr. Wolfſii Curæ Phiolog. & Crit. in Nov. Teſt. It. Chriſt. Stockius in Interpret. p. 56.

ſu tillredt HimmelRiket, ſom de Helige d) få intaga; antages förgäfwes detta ordalag till grund för Omröſtningswal.

80 Lika ordaſätt måſte på enahanda ſätt förklaras, eller ordſaker företes, hwarföre någondera ſkall exciperas. Stöd till min ſats gifwer 3). Ändamålet af Apoſtlarnas beſlut, hwilket Apoſtoliſke mannen, ſom denna ſak utförligen beſkrifwit, ſäjer hafwa warit, att icke lägga yttermera tunga på de omwända Hedningar, än de ſtycken, ſom af nöden woro.

81 Märkwärdigt är, att ſåſom detta ändamål icke ſöktes endaſt af Apoſtlarna och Präſterne, med hela Förſamlingen, utan ock af Gud, af den H. Ande, e) ſom han ſäger; ſå har oförnekeligen ſjelfwa beſlutet, ſom war att ſända utwalda män till Antiochien, och bör i denna ſak anſes ſåſom ett medel, utan hwilket ändamålet icke kunde ernås, ifrån ſamma höga ordſak tillika härſtammat.

82 Detta kan ſlutas deraf, att, ehuru de döde-

---

d) Helgade och förnyade Chriſtne, eller ſom de ock kallas Guds Nåde barn och Chriſti Faders wälſignade, hafwa ſtor kraft uti och af Gud: † De kunna ſtrida emot ſonden, †† öfwerwinna werlden †††, utſläcka all hins ondas glödande ſkott * d. ſ. w. Den kraft, att bereda ſig eller andra rum uti Himmelriket, har ingen ibland dem ägt: Sådant är Guds Sons eget höga werk.**

e) Werkande ordſaken till beſlutet och de medelbara ordſakerna förena ſig, ſäger Calowius. Hwilken förening beteknar, att Förſamlingen gör ſitt efter den praxis, ſom brukades wid Matthie wal: Gud gör åfwenledes ſitt: Hwaraf kommer; att denomination eller utnämnander ſker af den ädlare ordſaken, när det ſäjes, att de äro af Gud utwalde.

ödödelige, ſom åſtunda ändamålen, icke ſällan förſaka medlen; ſå will dock den ödödelige Gud icke allenaſt altid de förra, utan äfwen ſå wißt de ſenare, eller medlen, ſom det är en odiſputerlig ſannig, att när honom är wishet och makt, råd och förſtånd.*

83 Jag frågar, i anledning häraf, om de anförde ord böra, enligt Reglen, annorlunda än ſå förſtås, att Apoſtlarne tå ſände deßa Lärare Barſabam och Silam till Antiochien, ſedan de woro af den H. Ande, ſåſom werkande i deras anſtalter dertill utwalde och afſkilde. Woro Apoſtlarne wid detta wal annorlunda, att anſe, än wid Matthie eller wid Pauli och Barnabe wal, hwilket icke egenteligen tillägnas dem, utan Gud, ſom känner allas hjertan, ſtyrde Apoſtlarnas anſtalter och uppenbarade, hwilka de ſända ſkulle.**

Detta bewiſes än ytterligare 4 ſålunda:

84 Efter Grekiſka texten beſannar, att Apoſtlarne ſände utwalda; ſå måſte ju någon hafwa utwalt dem? Är tå icke otwifwelaktigt, att Judas och Silas bleſwo utwalde antingen af Gud eller af människor? Äro de utwalde af människor; ſå har walet ſkett antingen af dem, ſom ſände eller af andra. De ſom ſände utgorde hela Förſamlingen efter Textens innehåll. Dem åter kan walet icke annorlunda tillägnas, än Matthie wal kan refereras till Apoſtlarna och dem, ſom derwid tillſtädes woro, i ſtöd af ordalagets natur, ſom nyß anmärkt är.

85 Och aldenſtund walrättigheten aldeles icke kan dem tillägnas ſom woro utom Förſamlingen,

emedan den tiden andre icke fingo taga del i Apoſtoliſka Kyrkans göromål, än de, ſom låto ſig omwändas, och hwilke än kallas Bröder, än lärjungar, än Chriſtne, än trogne eller de, ſom trodde, än Guds käraſte, än Helige † o. ſ. w: Ty följer oemotſäjeligen, att de äro af Gud utwalde. Om wid walet brukades lott eller icke; gör oß lika. f) Nog, att weta, det detta icke ſtyrker wår brukade omröſtning.

6 Ännu återſtår ett ſkäl, hwarpå ſåſom det hufwudſakeligaſte, omröſtnings älſkare beropa ſig till grund, i en ogrundad ſak.

86. Man finner, att E. L, †† når han wille betekna, att de ſå kallade Gudar, Mercurius och Jupiter, hade utwalt Präſter för hwar och en Församling i Lyſtra, Iconien och Antiochien, betjänar ſig af Grekiſka ordet Cheirotonein, hwilket, i anſeende till deß urſprung, har gifwit anledning till omröſtnings notion.

87

f) Flera uppenbarelſes ſätt, woro ſå wäl wid detta, ſom andra tillfällen, möjelige. Hwad Petrus begärde få weta genom lott, kunde den tiden, ſå wäl ſom i G. T. undfås uppenbarelſe om, antingen genom någon röſt ifrån himmelen, hwilket A. P. om ſig wittnar, † eller genom någon ſyn: Ty ſå fingo Petrus och Ananias weta Guds wilja: †† Så feck ock Paulus weta orten, hwaråſt han predika ſkulle ; ††† eller genom den H. Andes drift i förſtånd och wilja, till de Gudomeliga tings kundſkap och upplösning: Hwilket uppenbarelſes ſätt wederfors de 12 Chriſti Apoſtlar och andre trogne på Pingesdagen. De mäſt wanliga uppenbarelſes ſätt woro: Gudomeliga Tilltal, Syner, Drömar, Figurer eller Idéer, genom hwilka åtſkilliga tiugs beſkaffenhet dem uppenbarades. Conf. Glaſſii Phil. Sac. *Lib. I. Tract. IV.* Sect. I. Crellii Prowtwar. Bibl. ad vocem *Offenbarung.*

87 Men såsom uti alla tungomål finnas ord, hwilkas ursprung antingen är owiſst eller aldeles obekant; så ſkulle somlige ord tillika äga och icke äga bemärkelser, somligas bemärkelser wara otillförlitelige, om den regel wore allmän, att ordens bemärkelser flyta af deras ursprung. g) Så i det ena som ett annat Språk finnas deriwerade ord, som hafwa andra bemärkelser, än deras ſtamord. h) Wanan och bruket ändrar ordens ursprungliga notion, som bekant är: Och så är äfwen ſkett med Cheirotonein. i).

88 Sjelfwa ordet, och den bemärkelſe det äger, i ſtöd af deß ursprung, här härſtamat deraf, att, hos de uråldriga Greker, brukade den kringſtående menigheten, när Öfwerhets Perſoner waldes, upplyfta händren, att dermed betyga fägnad och wälbehag k).

89 Sedan när Grekeland war af de Romare intaget, upphörde denna ſed; ty den anſågs för barnſlig och löjelig, l) ſådan som ock de wiſare Greker honom anſett m). Deraf hände,

g) Conf. Jon. Birgeri Rothovii Index vocum Græc. Etymologicus ad vocem ὁμολογεῖν.

h) Bewiſ och exempel härpå anförer Seldenus de Synedr. Ebræorum.

i) Χειροτονεῖν.

k) Huruwida χειροτονία bör ſkiljas ifrån χειροθεσία, omtwista Blondell, Pfaff, Salmaſius. Cetera modo nominatus Rothov. ad vocem χειροτονεῖν.

l) Cic.

m) Inter cæteros Plato Lib. 2 Polit. cap. 9.

att omröstnings notion förföll, hwilken Cheirätänein ägt. n)

90 Under följande tider sökes förgäfwes, hos Auctorer, grund till annan bemärkelse, än den, som ifwarar emot förordna eller tillsättja. o) Hwilken äfwenledes gälde under grekiska Monarchiens flor p)

91 Utan afseende till omröstning eller annat wal, än det, som af de wäljande personer gordes, finner man cheirotonein wara brukadt i af de werldsliga Scribenter, som lefde närmast Apost-

---

n) Cheirotonein, som har sitt ursprung från Grekeland, hwaräst Öfwerhetens wal skedde med upplysta händer, började efter hand brukas om wal och ordination i gemen. Calovii Bibl. Illustr. ad Act. 10. 14. Härmed instämmer Rothowius, då han säjer: Den mening, som Cheirotonein äger i kraft af deß ursprung, brukades under Grekiska Monarchiens flor. När Grekeland war af de Romare underkufwadt, bibehölls allenast Metonymiska notion. Ad vocem χειροτονεῖν, Leg. Hug. Grotium de imperio summarum Potestatum.

o) Denna förklaring styrker både Cyntext och Bibliska Analogien. Hwilket de hafwa sig ärinrat, som antagit Act. I. och Tit. I. för loca parallela: Istöd hwaraf, menighetens bifall icke utslutes. Folket samtykte till både wal och ordination, säjer Grotius; och Calowii tanke är, att, sedan Paulus och Barnabas gifwit de trogna tillstånd, att utwisa och utwälja, hwilka Lärare de wille, hafwa de sjelfwe, nemligen Apostlarne, med bön och fasta de utwalda ordinerat. Qua de re leguntur Hülsemannus, Chemnitius, Osiander, Arcularius. Altså nekas icke, att ju en sådan omröstning, som skedde wid Matthie wal, kunnat gå för Apostlarnas anstalt, som här omtalas. Huru bewises deraf, hwad bewisas borde?

p) Exempel och bewis härpå anförer Raithius in vindiciis verf. Bibliorum Germanicæ Lutheri; multoque copiosius mo-

poſtlarnas tid q) 2 af den tidens namnkunnigaſte Kyrko Scribenter. r) 3 I de Bibliſka Skrifter, hwaråſt af contexten icke finnes minſta anledning till omröſtnings notion. † s)

92 4 Inſtämma med anförde förklaring, ſåſom enligaſt med Original Texten, följande verſioner 1 Den ſå kallade Allgemena Latinſka. t)

do laudatus Rothovius in Ind. Etymol. loc. cit. För öfrigt kunna härom läſas Guil. Beweregii Anmärkningar ſamt Dionyſii Exigui öfwerſättning, öfwer de ſå kallade Canones Apoſtolicos.

q) Lege 1 Appianum 2 Lucianum 3 Max. Tyrium 4 Dionyſ. Prus. 5 Olympiodorum: Quorum dicendi genera in medium adferre idcirco non placet, quia non convenit. Si pervolvis, Lector Litteratiſſime, quæ vulgum ſuperant, quin mecum facias, non dubito.

r) Huc ſpectat 1 Philo 2 Joſephus 3 Zozomen, Socrat. Euſeb. & Ruffinus in Hiſt. Eccl 4 Rem illuſtrant tum Photius in μυριοβίβλ. tum Theodoretus & magni nominis Theologi, ac viri alii. Evolveſis exempli loco 1 Cap. vitringam de ſynagoga vetere 2 Nort. Knachtbullum in adnotationibus upon ſome difficult Text in all the Books of New Teſtament. 3 Theophylactum ad 2 Tim. I: 6, ubi habet: ὅταν σε ἐχειροτόνουν ἐπίσκοπον. Cum Epiſcopum Te conſtitui ſeu conſecravi. 4 Bilſonum de perpetua Chriſti gubernatione 5 Pfaffium in Originibus ſacris 6 Grotium 7 præ ceteris exemplorum copioſiſſimum ſæpiusque nominatum Rothovium. 8 Joh. Boiſium in collatione ad IV. Evangelia & Acta. 9 Seldenum: Reliqvos præteream. Qui negant vocis explicatæ ſignificationem, non videntur habere, quo nitantur.

s) Conf. Wolfii Cur. Philol. & Crit. in Libros N. T. ad h. l. Philonem, vocibus καθίσαν & χειροτονεῖν ſynonymica ſignificatione uſum eſſe, conſtat.

t) Cum conſtituiſſent ſeu ordinaſſent t. å. Hade förordnat.

2 Lutheri öfwersättning på Tyska språket. u) 3 Den Ängelska. x) 4 Den Syriska. y) 5 Den Arabiska. z).

5 Strider emot sakens natur, att tillägna Menigheten, hwad Texten tillägger Apostlarna.

93 Om den satsen antages, att Mercurius, t. å. Paulus, och Jupiter, t. å. Barnabas utwalde Lärare genom walröster; måste icke rösterna hafwa antingen warit deras egne à; eller Menighetens: Ty någorstädes ifrån måste de hafwa kommit och något måste de hafwa haft, att innebära. † Woro rösterna Pauli och Barnabe egne; så bewisar denna Kyrkoförfattning icke, att Lärare äro

u) Und Sie ordneten ihnen hin und her eltesten in den Gemeinen.

x) When the had ordained them elders in ewery Church.

y) ܘܐܩܢܡܘ Et constituerunt t. å. Och de förordnade Präster. Denna version är deß mera tillförlitelig, efter Syriska Språket under Apostoliska tidehwarfwet besynnerligen begynte brukas. Stockii Interpr. Græc.

z) وساموا ايديهم Et designarunt manibus suis t. å. De tillsatte, de tillförordnade med sina händer Präster. Den Danske uttolkaren, som allmänt berömmes, har tagit Ap. Ger. 6: 3. 6 för Parallel språk, och säjer: Den de hawde samtykt dem Äeldste i hwer menighed.

a) Det är på intet sätt begripeligt, säjer Seldenus, att några andras röster eller händer här kunna förstås, än deras, om hwilka talas. Huru kunde säjas, utan orimlighet, att samma personer, öfwer hwilkas sak Cajus och Titius dömt, sjelfwe afsagt domen öfwer sig? Hafwa icke benämnde Domare gort det? Sålunda, om det skulle medgifwas, att cheirotonein bemärker utwälja genom walröster och upräckta händer; så blefwe ju följden, att endast Paulus och Barnabas gort det? Huru bestyrkes då, af detta ordmenighetens omröstning?

åro walde genom menighetens omröstning. Woro röſterna, ſom Cheirotonein ſåjes kunna betekna, menighetens; ſå följer ju den orimlighet, att menighetens händer och tungor woro Apoſtlarnas; ty förutan deßa organa är förordnande till en ſyſla omöjeligt och i följe deraf aldrig practicabelt.

94 Skiljer ock icke Texten perſonerna, ſom ordinerade Lärare ifrån menigheten eller folket, ſom århöll dem? Samma ſak innefattar notion af Cheirotonein. Ty ſamma perſon, ſom röſtar, måſte det wara, ſom utwäljer eller ordinerar; b.) Så att när Paulus och Barnabas göra det; ſå gör menigheten det icke: Pauli bifall kunde naturligen icke wara menighetens och menighetens icke Pauli eller Barnabe. Skulle Barnabe händer, att jag ännu tydeligare må yttra min mening, kunna hafwa warit Lärjungarnas, eller deßa ſenares den förras?

95 Monne icke kunde ſåjas, att den ſom förſt. i N. T. giſwit anledning till Omröſtnings notion af cheirotonein; har lik ſom inneſlutit både ſig och andra uti en Labyrint, utur hwilken ſomlige icke welat, ſomlige icke kunnat utkomma? c)

96 I den prejudicata mening antogo i god affigt wåre Förfäder omröſtnings wal, att under Apoſtlarnas tid blifwit brukad en dylik walförrättning. n. 3 lit. c. · Af ſamma ordſak, ſom wår Swänſka Nord länge famlade i ett Hedniſkt mörker ſamt ſedan i Påfwiſka willfarelſer, har Prä-

b) Hæc idem, qui ad lit. proxime anteced. citatur, exemplis adductis probat.

c) Comment. ſ. Paraphraſis Eraſ. Roterodami in Libr. N. T.

Präſta wal icke kunnat komma i den belägenhet, det wara bör.

97 Särſkildta tidhwarf åligga ſärſkildta förbättringar i Kyrkoſtåndet. Medan Guda Låran ännu war obefäſtad i Swenſka hjertan: Medan folket ännu twiſlade och icke wiſte, om det war Guds eller mänſko bud, ſom föreſtåldes; kunde till lefwernes förbättring icke mer göras, än Loſwärde Förfäder gort. Ändras icke i wår tid deras oförſigtighets anſtalter, angående Präſtewal; lårer efterwerlden icke undgå, att göra det. d)

98 Pröfwe den Chriſtelige Läſaren, i anledning af det, ſom anförd år, om icke wår Präſtewals inrättning år utan grund i de Kyrko-Stadgar, hwareſt grunden borde finnas? n. 52-95. Är den icke ſtympad och ofullkomlig, e) till deß Gud uppoffras hans rått derwid? n. 27. 28. Dirigeras den icke efter kötſliga affigter? n. 2. Är den icke ſåſom en ogudaktighetens Friſtad? n. 24. Förſummas icke de ſtycken, ſom derwid borde iakttagas? n. 8. 9. 32. Löpa icke de ſtämplingar, ſom derwid tagas, emot Guds wilja? n. 17. Länder den icke till Guds åros förakt och ſjälars fördärf? n. 42.

Kan

d) Så af Politiſka, ſom Moraliſka, Hiſtoriſka och Bibliſka grunder ſlutes ſannolikt i 2:dra delen, att denne af flera projecterade Präſtewals Förändring i Swearike, innom wiß tid, efter önſkan, till Guds Förſamlings förbättring, inträffar.

e) Ofullkomligt år alt, hwad de dödelige göra. I den mening talas här icke på wårt Präſtewals ofullkomlighet. Mog af, om det kommer till den fullkomlighet det *åga kan och bör* efter Apoſtoliſka rätteſnöret n. 14.

Kan icke mången derom betyga: Jag såg under solene Präſtewal, där war ett ogudaktigt wäſende? n. 8-11. Bör det onda hämmas, ſå wida möjeligt är; af hwad ordſak underlåtes det? Kan någon tänka härpå med ett af Nådens Anda förändradt hjärta, utan att bifalla den ſlutſats, ſom gjordes n. 47?

99 I wäktare på Sions murar, om jag får bruka deſſa orden: Hwarmed tänken I Eder kunna ſtå till anſwar in för Öfwer-Herdans DomStol, om I icke hafwen nit om Guds Församlings förkofring, ſå mycket ſom möjeligt är? Aren I icke öfwertygade om, att den Apoſtoliſka Kyrkans författning wid Lärares wal, ſom i wår tid bör tjäna till efterfölgd, ſkulle på det högſta befordra HErrans åra och Församlingens wäl? Jag erkänner, att Apoſtlarne, deſſe oförliknelige Guds redſkap, kunnat på flera ſätt ſå weta, hwilken Lärare borde ſändas till en föreſlagen ort n. 85 lit. f: Är ock öfwertygad, att icke mer, än en enda Författning finnes i Guds ord föreſkrifwen, angående denna ſak, ſom kan tjäna wår närwarande Chriſtenhet ſå till efterfölgd, ſom eterſyn. Härom ärnar jag tala i följande

§ 3.

100 Lott Kaſtning, denna högtbepriſeliga, om man icke får loſ, att ſäja Gudomeliga f)

För-

f) För flera orſaker, kunde Lottkaſtning hera Gudomelig, den eſpece nemligen deraf, ſom loftig är. Wi ſpörje wid Lott Kaſtning Gudomeliga Förſynens ſyrſal: Wi ſöke dermed Guds åra: wi finne derwid ett Gudomeliget wälbehag: Wi hafwe icke betänkande wid, att bejaka, hwad de, ſom äro werſerade uti Orientaliſka Phſilologien, kunna företa af detta innehåll: Lottande leder ſin uprinnelſe ifrån

Författning, är af Apoſtlarna brukad wid andre Lärares wal och flyttningar, af Gud gillad, hel- och wälſignad till ett ordenteligt bruk, wid Präſters wal, i Chriſtenheten. g) Bewis. Un-
101 der Iſraelitiſka Kyrkans flor, ſattes, ſom tillbörligt war, aldraſtörſta wärde på Lott-Kaſtning. Skulle i Gamla Teſtamentet antingen en Perſon upptäckas, ſom begått något brott † eller någon befrias ifrån hotande faror [illegible]) eller arf och andra Ägodelar Perſoner emellan delas, eller åretjänſter uppoffras; war icke owanligt, att tillgripa Lottkaſtning, icke eller räknades tå för någon ſlump eller öde, hwad Lotten utwiſte.

102

---

en Gudomelig uppenbareſſe. Huru hade den elſes ſå länge kunnat bibehållas i g. Teſt. Förſamling? I Bibelen omtalas ingen Lottning förr, än under Lewiternes tid. Likwäl intyga Skribenter, att Fäderne för Syndafloden lottat ſamt att Noach efter floden, delt werlden, emellan ſina Söner, genom Lott. Sic Bochartus, in Phaleg & Canaan. När Gud befalte Aaron kaſta Lott; ſynes Lottning haſwa warit bekant. Och ſå framt icke Lottkaſtnings bruk ifrån deß början blifwit af Gud uppenbarat; månne wäl den ewiga wisheten kunnat finna ſådant wälbehag däri, att ſedan, uppå deß befallning, wid de wigtigaſte wärf Lottning nyttjas ſkulle? Ehuru godt behag Gud har till de ſinas goda göromål, ſom de ſjelfwe, med Uppenbarelſen inſtämmande kunna beſanna; † ſå ware lämnadt därhän; huruwida till föregående okunnighet beſakas må. Alldraminſt kan Lottkaſtnings urſprung föras till de Chaldeer eller Egyptier; efter Gud ſå ofta och alwarligen afrådt ſitt egendoms folk ifrån Hedniſka plägſeder, ritus och Inrättningar.

g) Här förſtås Nya Teſt. Förſamling. Elſes är Chriſtenheten af lika ålder, ſom Löftet till Adam om Qwin-

102 Genom Lott får Josua och Saul we-
"ta, hwilke ibland deras undersåtare syndat: *
"Genom Lott afskiljas Innewånare till Jerusa-
"lems Stad: ** Genom Lott utdelar Josua
"Canaans Land Israels Barnas slägter emellan:
"*** Genom Lott som kastas för Haman, be-
"friar den Gudomeliga Försynen en Gudfruk-
"tig Mardechai ifrån det oskyldiga straff, som
"hans owän honom tillärnadt: † Genom Lott
"säjes wedoffret, hafwa blifwit samladt till Her-
"rans hus samt Häfoffer och tionde: ††
103 "Genom Lott utwäljas af Israel se-
"grande Stridsmän emot deras bröder de Ben-
"jaminiter: ††† Genom lott hafwa månge ärhäl-
"lit Konunga Riken, h) wunnit skatter och Pän-
"ninge

nones Säd; ehuru Christna namnet icke förr begynte bru-
kas, än efter Christi synliga wandrings tid. †

h) Af den heliga Skrift är bekant, att Saul, ge-
nom Lott, är till Konung utwald. ‡ † Af de werldsliga
Skribenter kunde ett widlöftigt register öfwer dem anföras,
som genom Lott ärhållit Kronor och äreställen. Genom
Lott utwalde de Romare Legater, RådsHerrar och Doma-
re den ena tiden; en annan tid brukades i Rom, såsom
i Lacedemon, omröstnings wal. De Athenienser tillsatte
genom Lott sin Öfwerhet. Bodini Method. Hist. Rosini
Antiqvit Rom. cet. Att Darius Hystaspis, Gordius, Ly-
dus, Egon, att förtiga andra, äro genom Lott till Ko-
nungar utwalde, den förste i Persien, den andre i Phry-
gien, den tredje i Meonien, den fjärde i Argi, för und-
wika oenighet, wittna deße Skribenter Herodotus,
Justinus, Curtius, Annius Viterbiensis, Plutarchus.
Dock, om än flere eller färre lyckeliga författnin-
gar hos Hedningar, blifwit tagne genom Lott-Ka-
stande; är icke min tanke, att deraf, mer än i exem-
pel wis, argumentera till LottKastnings bruk i Christenhe-

"ninge ſummor, beſlut fattat, † trätor ſtillat i) "†† och Gud tacknämliga gerningar gort. k)

104 Det bleſwe för widlöftigt, att omtala, hwad en wäl inrättad Lottkaſtnig, till Samhäldens borgerliga och andeliga wäl bidraga kan. Det enda hörer till mitt föremål, att omröra, med hwad framgång denna författning, under de mäſt lyſande tidehwarf, är brukad wid Präſtewal och Präſta ſkiften.

105 Hos namnkunniga Skribentee finner man omtalas flera ſlags Lottkaſtning, ſom fått namn antingen af föremålen, hwarwid den brukad är, eller af ämnet, deraf Lotterna gordes I) eller för andra ordſaker, ſom föga eller alsintet importerar, att weta.

106

ren. Hedningarnas Lottning är afgudiſk; faſtän åfwenledes Förſynen låtit Lotten utfalla till deras förmon. † Origenes de nave J.

i) Härwid må anmärkas, hwad förut hade bort ſke, att omöjeligen Sauls Konunga wal, om det än ſkett utan Lott, kunnat åſtadkomma ſå många trätor och ſå mycken ſplit, ſom wårt omröſtnings Präſtewal: Ändå täcktes Gud, att förekomma den oenighet, ſom kunnat yppa ſig, de tå exiſterande ſtora Slägter emellan, bruka lott. Monne icke wore Gud ännu behageligare, om wåra Präſtewals trätor afſlutades genom ett ordenteligt lottkaſtnings wal? Jag wet, att här möter mig ett inkaſt: Men både det enda och flera åro beſwarade §. §. 4. 5.

k) Guds wälbehag för Lottkaſtning, bewiſes 1 af det, ſom anfördes n. 100 lit. F. 2 Ex oppoſito: Jag menar ſå: Om Gud har mißhag till trätor och till det, hwaraf trätor förordſakas; huru kan han annar, än haſwa wälbehag för Lottkaſtning, ſåſom ett medel, hwarigenom de förekommas? n. 103 † † Monne Gud hade befalt David, att Lotta wid Präſtaſkiften, eller Joſua, att dela Canaan genom Lott, där icke Lottning hade warit honom behagelig? †† Om Lottkaſtning länder till Guds åra och människors lyckſalighet, i det ſtället, att omröſtning åſtadkommer Guds åros förakt och människors fördärf, ſom *bewiſt är §. 1:* Hwilkendera är Gud behageligare, den

106 Jag kallar, icke uran grund, alla Lotter, hurudana de warit eller åro, dels syndiga, dels Gud behageliga. De förra, ehwad de heta Botaniſka, Poetiſka, Arithmetiſka, eller Spådoms lotter m) i gemen, hafwa de Hedniſka Folkſlag brukat; i Chriſtenheten böra de icke tillåtas †.

D 107

förra, eller den senare? Är icke syndigt, att förakta Guds åra? Skulle ſjelfwa den wäſendteliga heliqheten, helgelſens urſprung wilja det, ſom är ſyndigt? Måſte icke den wara en ohelgad Chriſten, ja, owmſkoren i hjertat och ören, ſom ſå tänker eller talar?

l) Hos Judarna hafwa Lotterne warit af trå, eller ſten, eller paper, eller ſilfwer eller Guld, af lika ſtorlek, och enahanda beſkaffenhet, ſå att den ene icke kunde ifrån den andra åtſkiljas. Ita Moſes Maimonides atque alii. Grekerne gorde gemenligen ſina Lotter af ſten, ibland af annat ämne, kallade dem ψήφους, teknade dem, när ſå behöfdes och inlade i en kruka eller låda, ſom omrullades, innan de uttogos af dem, emellan hwilka Lottning ſkedde. Leg. Herodotus, Ilias Homeri, Faſchaſii Collectan. Mauritius de ſortitione Veterum, præcipue Ebræor. Måſtan af ſamma ämne finner man, att de Romare ſamt andra fordom lyſande Folkſlag och Nationer förfärdigat ſina Lotter. Hwilket alt, om wi det wete eller icke; kan wara lika mycket: Ty icke fodras mycken konſt till ſjelfwa Lotternas begwämliga form och beſkaffenhet, nåt ideen om Lottning är bekant. Huru hafwa icke Hedningar i detta ſtycket, ſå wäl ſom i mycket annat, apat efter Judarnes plägſed?

m) Hedningarnas Spådoms Lotter, hwilkas beſkaffenhet mig icke är tillåtet, att annorlunda, än på Latin uttrycka, åro brukade af flera ſlag. Sortes Poëticæ, quæ alio nomine dicuntur ſtichomanticæ erant carmina fatidica ſchedulis inſcripta, quibus in vas conjectis atque eductis, ſingulorum fata prima ſorte, indicari credebantur. Potteri Archæologia Græca Libr. 2 c. 16. Arithmeticæ dicebantur

107 De senare, som kunna indelas i fyra slag, nemligen

1. Ämbets Lotter. n)
2. Arf- och Delnings Lotter.
3. Rådplägnings Lotter.
4. Köp-Lotter eller Lotterier. o)

Äro alle löstige under anständiga Inrättningar och löstiga affigter.

108. Beträffande Ämbets Lotter; så är den förnämsta art deraf brukad: i wid Matthie inträde i Apostla Ämbetet: De satte 2 i walet, kastade Lott derom, och Lotten föll på Matthiam.

Mig är icke obekant, att denna sak, så wäl som många andra, är onödiga dispüter och ordaträtor underkastad. Mer af wälbehag för en ogrundad omröstnings frihet, än af kärlek till sanning och högaktning för Gud, har en eller annan welat, i förblomerad mening förklara, hwad Guds Ande uti egenteliget förstånd talat. Skulle för den ordsaken wår uplysta Christenhet kunna förmås till osanning eller förwända tankar

---

sortes, quando ex numeris litterarum fiebat divinatio. Botanicæ seu Botanomanticæ sortes erant genus divinandi ex foliis herbarum, quibus ignotæ quæstiones erant inscriptæ ventisque expositæ. Sors Ceramantica ars erat divinandi ex diversis ceræ colliquescentis & in subjectam aquam distillantis formis. Just. Paschas. collectan. Prænesticarum sortium usus apud Ciceronem commemoratur. Plura hanc in rem adfert Rechenbergius in Hjerolexic. Real.

n) Ämbets och Delnings Lotter kunde stå under en Numer: Är icke eller fel, att skilja dem.

o) Om Lotteriers Ursprung, beskaffenhet, nytta och missbruk, talas wid slutet af 3:dje Delen. Anmärkningar, öfwer de öfriga slags Lotter, inflyta på behöriga ställen.

kar om det Gudomeliga ordets uttryckeliga förstånd? Bortt thet. Den uråldrige Grekens Hesychii ord må wara, huru de wara må: "Det "må af honom brukas klärås för Lott eller om"röstning; så förmår dock icke hans auctoritet o"gilla, hwad Uppenbarelsen stadgar, så länge den"na uttolknings regel gälla bör:

109. Gånge ingen ifrån ordens egenteliga mening; så framt icke något emot Skriften stridande deraf införes. p) Orden om Matthia n. 108 innefatta icke allenast en egentelig Lottkastning, som wåre Christendoms Förfäder för detta årkänt; utan derhos alt, hwad som hufwudsakeligast wid ett ordenteligt Prästewal observeras bör.

110. Fullkomligare eftersyn, huru wid Lärares inträde i Ämbetet och wid deras flyttning till orten bör tillgå; finner man ingenstädes, i djupare kortther wara aftagen. Månne ock icke de öfrige Apostlars författningar, angående Lärares wal och kallelse, böra enligt med Petri Författning, förklaras, så ofta icke någon uppenbarelse tillstyrkte förändring? woro både Matthias och de öfrige Apostlar Lärare; ho will neka, att här talas om Lärares inträde i Ambetet? War det Apostlarnas göromål, att bära omsorg om alla Församlingar; ho will annat påstå, än att här afmålas Lärares flyttning till de orter, hwaräst underwisning i Guda Läran behöfs.

111. Jag föreställer mig emot deßa utlåtelser följande Inkast: 1) Wår tids Lärare blifwa icke Apostlar; derföre kan af Matthie wal icke slutas till Prästawal i Lutherska Christenheten? Sw. 1. Skulle Apostlarnas företräde för de öfriga Testamentets Lärare

p) Rainh. Hermeneut. Sacra.

Präſta wal icke kunnat komma i den belägenhet, det wara bör.

97 Särſkildta tidhwarf äligga särſkildta förbättringar i Kyrkoſtåndet. Medan Guda Låran ännu war obeſäſtad i Swenſka hjertan: Medan folket ännu twiſlade och icke wiſte, om det war Guds eller måniſko bud, ſom föreſtäldes; kunde till leſwernes förbättring icke mer göras, än Loſwärde Förfäder gort. Ändras icke i wår tid deras oförſigtighets anſtalter, angående Präſtewal; lärer efterwerlden icke undgå, att göra det. d)

98 Pröfwe den Chriſtelige Läſaren, i anledning af det, ſom anförd är, om icke wår Präſtewals inrättning är utan grund i de Kyrko-Stadgar, hwareſt grunden borde finnas? n. 52-95. Är den icke ſtympad och ofullkomlig, e) till deß Gud uppoffras hans rätt derwid? n. 27. 28. Dirigeras den icke efter kötſliga affigter? n. 2. Är den icke ſåſom en ogudaktighetens Friſtad? n. 24. Förſummas icke de ſtycken, ſom derwid borde iakttagas? n. 8. 9. 32. Löpa icke de ſtämplingar, ſom derwid tagas, emot Guds wilja? n. 17. Länder den icke till Guds åros förakt och ſjälars fördärf? n. 42.

Kan

d) Så af Politiſka, ſom Moraliſka, Hiſtoriſka och Bibliſka grunder ſlutes ſannolikt i 2:dra delen, att denne af flera projecterade Präſtewals Förändring i Swearike, innom wiß tid, efter önſkan, till Guds Förſamlings förbättring, inträffar.

e) Ofullkomligt är alt, hwad de dödelige göra. I den mening talas här icke på wårt Präſtewals ofullkomlighet. Mog af, om det kommer till den fullkomlighet det äga kan och bör efter Apoſtoliſka rättesnöret n. 14.

Kan icke mången derom betyga: Jag såg under solene Präſtewal, där war ett ogudaktigt wäſende? n. 8. 11. Bör det onda hämmas, så wida möjeligt är; af hwad ordſak underlåtes det? Kan någon tänka härpå med ett af Nådens Anda förändradt hjärta, utan att bifalla den ſlutſats, ſom gjordes n. 47?

99 I wäktare på Sions murar, om jag får bruka deßa orden: Hwarmed tänken I Eder kunna ſtå till anſwar in för Öfwer-Herdans DomStol, om I icke haſwen nit om Guds Förſamlings förkofring, ſå mycket ſom möjeligt är? Ären I icke öfwertygade om, att den Apoſtoliſka Kyrkans författning wid Lärares wal, ſom i wår tid bör tjäna till efterfölgd, ſkulle på det högſta befordra HErrans åra och Förſamlingens wäl? Jag erkänner, att Apoſtlarne, deße oförliknelige Guds redſkap, kunnat på flera ſätt få weta, hwilken Lärare borde ſändas till en föreſlagen ort n. 85 lit. f: Är ock öfwertygad, att icke mer, än en enda Författning finnes i Guds ord föreſkrifwen, angående denna ſak, ſom kan tjäna wår närwarande Chriſtenhet ſå till efterfölgd, ſom eterſyn. Härom ärnar jag tala i följande

§ 3.

100 Lott Kaſtning, denna högtbepriſeliga, om man icke får lof, att ſäja Gudomeliga f)

För-

f) För flera orſaker, kunde Lottkaſtning heta Gudomelig, den eſpece nemligen deraf, ſom loftig är. Wi ſpörje wid Lott Kaſtning Gudomeliga Förſynens ſtyrſel: Wi ſöke dermed Guds åra: wi finne derwid ett Gudomeliget wälbehag: Wi haſwe icke betänkande wid, att bejaka, hwad de, ſom äro werſerade uti Orientaliſka Phjſiologien, kunna föreſte *af detta innehåll*: Lottande leder ſin uprinnelſe ifrån

Författning, år af Apoſtlarna brukad wid andre Lärares wal och flyttningar; af Gud gillad, hel- och wälſignad till ett ordenteligt bruk, wid Präſters wal, i Chriſtenheten. g) Bewis. Un-
101 der Iſraelitiſka Kyrkans flor, ſattes, ſom tillbörligt war, aldraſtörſta wärde på Lott-Kaſtning. Skulle i Gamla Teſtamentet antingen en Perſon upptäckas, ſom begått något brott † eller någon befrias ifrån hotande faror [illegible]) eller arf och andra Ägodelar Perſoner emellan delas, eller åretjänſter uppoſſras; war icke owanligt, att tillgripa Lottkaſtning, icke eller räknades då för någon ſlump eller öde, hwad Lotten utwiſte.

102

---

en Gudomelig uppenbareſſe. Huru hade den elſes ſå länge kunnat bibehållas i g. Teſt. Församling? I Bibelen omtalas ingen Lottning förr, än under Lewiternes tid. Likwäl intyga Skribenter, att Fäderne för Syndafloden lottat ſamt att Noach efter floden, delt werlden, emellan ſina Söner, genom Lott. Sic Bochartus in Phaleg & Canaan. När Gud befalte Aaron kaſta Lott; ſynes Lottning haſwa warit bekant. Och ſå framt icke Lottkaſtnings bruk ifrån deß början blifwit af Gud uppenbarat; månne wäl den ewiga wisheten kunnat finna ſådant wälbehag däri, att ſedan, uppå deß befallning, wid de wigtigaſte wärf Lottning nyttjas ſkulle? Ehuru godt behag Gud har till de ſinas goda göromål, ſom de ſjelfwe, med Uppenbarelſen inſtämmande kunna beſanna; † ſå ware lämnadt därhän; huruwida till föregående okunnighet beſakas må. Alldraminſt kan Lottkaſtnings urſprung föras till de Chaldeer eller Egyptier; efter Gud ſå ofta och alwarligen afrådt ſitt egendoms folk ifrån Hedniſka plägſeder, ritus och Inrättningar.

g) Här förſtås Nya Teſt. Församling. Elſes är Chriſtenheten af lika ålder, ſom Löftet till Adam om Qwin-

116. 5. Synes icke otroligt, att den urskilning, angående Paulum och Barnabam, som den Hel. Ande förestref de Propheter och Lärare i Anthiochien †, skett genom Lottkastning. Ty fast än Guds Ande utnämner Personerna; så följer icke deraf, att ju Lottkastning kunnat ske äfwen så wäl wid detta tillfälle, att betekna Förſynens styrſel wid walet, ſom man finner hafwa händt wid Konung Sauls wal och wid Johannis walförrättning i Aſien. Saul war förut till Konung utwald, innan Lottning derom ſkedde. Många icke Gud så medelſt dels welat pröfwa Samuels förtrögtan, dels öfwertyga människor om ſin nådiga närwarelſe wid Lottkaſtnings wal. †

117 Att gå tillbakars till Matthie wal; så frågas, af hwad ordſak Apoſtlarne derwid Lottade? Monne icke så derföre, att Lottkaſtning i G. Teſt. brukades wid Präſtewal och Präſtaſtiften, * ſom för den ordſaken, att lämna Chriſtna efterwerlden en lyſande eftersyn till ett, med Guds wälbehag inſtämmande, Präſtewal? Hwad deſſe utwalde witnen gort, hwad de talat, ärkänner ett Gudomligt urſprung och oſkäjeligt wärde.

118 De föreſkrefwo för tå warande tid, ſtadgar och dygde reglor, ſom äro allmänna och borde, åtlydas på alla orter, i enſkärdeliga tider. Hwad wore det för en Apoſtoliſk Författning, angående ſeders förbättring, ſom icke kan, i wårt Swänſka Sion, efterlefwas? Ifrån de många Iſraelitiſka Kyrkans Ceremonialiſka Bud är wårt Teſtament befriadt: Icke ifrån ſådana Författningar, i hwilka betydande Moraliſka göromål och dygder inflyta, ſåſom uti Lottkaſtning wid Präſtewal, hwilken

”ninge ſummor, beſlut fattat, † trätor ſtillat i) ”†† och Gud tacknämliga gerningar gort. k)

104 Det bleſwe för widlöftigt, att omtala, hwad en wäl inrättad Lottkaſtnig, till Samhäldens borgerliga och andeliga wäl bidraga kan. Det enda hörer till mitt föremål, att omröra, med hwad framgång denna författning, under de mäſt lyſande tidehwarf, är brukad wid Präſtewal och Präſta ſkiften.

105 Hos namnkunniga Skribentee finner man omtalas flera ſlags Lottkaſtning, ſom fått namn antingen af föremålen, hwarwid den brukad är, eller af ämnet, deraf Lotterna gordes 1) eller för andra ordſaker, ſom föga eller alsinnet importerar, att weta.

106

---

ren. Hedningarnas Lotrning är afgudiſk; faſtän åfwenledes Förſynen låtit Lotten utfalla till deras förmon. † Origenes de nave J.

i) Härwid må anmärkas, hwad förut hade bort ſke, att omöjeligen Sauls Konunga wal, om det än ſkett utan Lott, kunnat åſtadkomma ſå många trätor och ſå mycken ſplit, ſom wårt omröſtnings Präſtewal: Ändå täcktes Gud, att förekomma den oenighet, ſom kunnat yppa ſig, de tå exiſterande ſtora Slägter emellan, bruka lott. Monne icke wore Gud ännu behageligare, om wåra Präſtewals trätor afſlutades genom ett ordenteligt lottkaſtnings wal? Jag wet, att här möter mig ett inkaſt: Men både det enda och flera äro beſwarade §. §. 4. 5.

k) Guds wälbehag för Lottkaſtning, bewiſes 1 af det, ſom anförd es n. 100 lit. F. 2 Ex oppoſito: Jag menar ſå: Om Gud har miſshag till trätor och till det, hwaraf trätor förordſakas; huru kan han annar, än haſwa wälbehag för Lottkaſtning, ſåſom ett medel, hwarigenom de förekommas? n. 103 † † Monne Gud hade befalt David, att Lotta wid Präſtaſkiften, eller Joſua, att dela Canaan genom Lott, där icke Lottning hade warit honom behagelig? †† Om Lottkaſtning länder till Guds åra och människors lyckſalighet, i det ſtället, att omröſtning åſtadkommer Guds åros förakt och människors fördärf, ſom bewiſt är §. 1: Hwilkendera är Gud behageligare, den

det i stöd af Guds löfken, i stöd af exempel och analogie, inflyter i de öfriga Testamentets Prästaval, som ske på samma sätt, en gudomelig wälsignelse? Till oordenteliga Prästewal har Gud icke behag n. 26. Om wälsignelse eller någon slags förbannelse deraf flyter; hörer icke hit, att undersöka.

121 Skulle något tidehwarf hafwa haft ordsak, att utsluta Lottkastning wid Prästewal; så wille jag tro, att det Apostoliska haft, åtminstone mycket större, än wårt närwarande. Då skilde sig de Heligas samfund ifrån den ogudaktiga hopen: Då fingo både Apostlar och andra trogne weta Guds wilja på omedelbart sätt n. 85 lit. f. Då woro intriger och partier i Församlingen sällsamme: Då saknades icke den Heliga Kyrkans Ledamöter emellan en inbördes enighet. Så opartiske woro de i sina Beslut, så bekymmersamme om Församlingens båsta och så nitiske för HErans åra, att de icke underlåto uppoffra Gud, som känner allas hiertan, kallande rättigheten wid Lärares flyttningar. De brukade Lottkastning, för att få weta, hwilken Gud utwalt, ärkännande sina egna beslut, ehuru wisa de woro, för owisa och osäkre.

122 Det synes, som wår tids Christne skulle förmena sig weta bättre, än sielfwa de sanskyldige Christi witnen, hwilken författning är wälliteligast, då de taßera och underkåta den, hwilken de senare brukat med all önskelig framgång. Man läser om Paulo och Timotheo, att där de foro genom Städerna i Asien, befalte de dem hålla de stadgar, som af Apostlarna och Prästerna i Jerusalem beslutne woro. Jag will medgifwa, att med deßa stadgar kan i synnerhet förstås det beslut, som omtalas n. 81. Många och

icke i gemen härmed beteknas alla författningar, som i Jerusalem blefwo beslutne? Eller hade de Asiatiska Församlingar lof, att öfwerträda alt annat? Kan det senare icke bejakas; huru skulle det förra kunna nekas? Altså blir detta ett tillförliteligt bewis, att Lottkastning wid Lärares wal är af Gud icke allenast icke förbuden n. 119; utan, som mer är, anbefald och påbuden; så wida den bör räknas ibland de författningar, som Apostlarne i Jerusalem fastställt. Ponera, att så icke är. Hwad följer deraf, om icke, att de uti Asien icke behöfde Präster, under Apostlarnas frånwaro?

På detta stället, synes icke otjänligt, införa, till ännu mera styrka för min sats, följande summariska skäl eller argument, angående Lottkastnings Prästewal i Swenska Christenheten, hwilka, ifrån ett Lustert Lärohus i Riket, äro Communicerade, af ungefärligen detta innehåll, efter öfwersättning från de Lärdas Språk:

"Att det icke allenast är lofligt och fördelak-
"tigt; utan äfwen, till förekommande af många
"mißbruk och olagligheter, nödwändigt, att i wår
"Lutherska Kyrka widtaga Lottkastnings Präste-
"wal; finner jag mig b) befogad, att påyrka, i
"anledning af deßa skäl:

1 "Är Lottkastning i den Israeliska Kyrkan
"brukad efter Gudomelig befallning. I Skriften
"omtalas 1 utforskningsLotter: * Hwarom äfwenledes kan
"läsas Josephi Hist. Eccles. p. 11. sect. 2 §. 3 & Gez.
"Commentar. in loc script. Jos. 7 & 1 Sam. 14. 2 Del-
"nings Lotter. ** 3 Rådplägnings Lotter. ***

2 "Förmäler Skriften om Matthia, att han
"genom Lott är till Läro-Ämbetet utwald att. 1
Hart

b) Auctor till deßa tankar heter N. N. wid nyßnämnde Kongl. Lärosätet uti N. J.

"Hartman och Buddeus, ſom påſtå, att detta wal icke ſkett "genom Lott, förkränka egenteliga bemärkelſen af ordet klä- "ros, då de fingera ſig en notion, ſom hwarken i Skriften "eller hos Grekiſka Auctorer, äger grund.

3 "Hafwa flere Kyrko-Fäder och Theolo- "ger tillſtyrkt Lottkaſtnings Präſtewal. Till e. må "nämnas Auguſtinus, Lutherus, Fectius, Paßerinus, Boeh- "merus, Rechenbergius.

4 "Efter Lottkaſtning brukas, enligt både "naturſens och borgelig Lag, wid arf och ägode- "lars delning; hwarföre ſkulle den icke kunna bru- "kas wid Präſteſyſlors beſättning, till att före- "komma mißförſtånd Förſamlingens Ledamöter "emellan?

5 "Anbefalles i de Kongl. Präſtewals För- "ordningar af år 1739 och 1746, att, om 2:ne "eller 3:ne Prof-Predikanter få lika många röſter; "ſå ſkall dem emellan ſkiljas genom Lott.

6 "Är omöjeligt, att annorlunda hämma "de mißbruk, ſom wid wårt brukade walſätt be- "gås, än genom Lottkaſtande.

Ännu några rader må inflyta för en annans räkning, extraherade utur ett Bref med underſkrift E. H. dat. d. 18 December 1769: Skulle Lottkaſtnings Präſtewal i "wår Ewangeliſk-Lutheriſka Förſamling widtagas; "huru kunde ſedan åtſkilliga groſwa laſter, ſåſom "Cimonier, Lärоſtåndets förklening, trätor i För- "ſamlingar, Proceſſer inför Dom-Stolar eller det "Practiſka Athelſteri ſå wäl triſwas ibland oß, "till Hjordens förſång och Öfwer-Herdans för- "olämpande?

§. 4.

123 De ſom ſöka ſkäl emot Lottkaſtnings Präſtawal, befarande, det Lotten antingen kan falla

falla af en äwentyrlig ſlump och händelſe, ſom de ſäja c), eller af en blind lycka, eller af ett oundwikeligt öde; uträtta dermed ingen ting wiſſare, än, att de förgripa ſig emot HErrans
124 allſtyrande Förſyn. Bewis. I äldre och nyare tider, hafwa emot Läran om Guds Förſyn yppat ſig grofwa willfarelſer. An upplifwas ett folk, ſom wördar, hwad wi kalle lycka, likſom wore det en herſkande Gudinna öfwer de jordiſka ting: d) An bringar en wälluſtig Epicúrus e) på banen den gudlöſa ſats, att all ting ſker af en äwentyrlig ſlump: f) An åter uppreſer ſig de Stoikers

---

c) När en ſyſſa någon tillfaller genom Lott; ſå menar folket, enligt Origenis, att det ſker af en ſlump och händelſe. Men ſå tillåter oß icke Bibelen, att tänka, eller tala. De nave Jeſu c. 18 Homil. 23.

d) Denna ſats, ſom har ſin uppkomſt ifrån Stoiſka Philoſophien, ſaknar icke anhängare i wår Chriſtenhet. Budd. Diſſert. de Pietate Phil. §. 63. Här torde frågas: Hwad är då lyckan? Ew. När den Gudomliga Förſynen ſå wilar wid wåra werk och förrättningar, att wi icke ifrån HErrans hand, få emottaga alt, hwad till ett timeligt och andeligt mål behöfs; ſå är detta icke annat, än hwad wi kalle lycka.

e) Epicurus, en Hedniſk Philoſoph, ſom lefde 360 år för Chriſti födelſe. Han ſatte det högſta goda uti Kroppens nöjen. Till efterföljare har han haft både Chriſtna och Hedningar. Bebelii Antiquit. Eccl. ſect. I. art. 7.

f) Att ingen ting kan ſke af en ſlump och händelſe, i anſeende till det fullkomligaſte wäſendet, ſom all ting ſer på en gång och tillika: † All ting bär med ſitt kraftiga ord: †† Alt ordinerar, all ting ſtyrer till nyttiga ändamål; * är en ſannina, ſom ſjelfwa förnuftet medgifwer. Proſt. Högſtröms förnuftiga tankar om Gud §. 173-176. Jr. Jac. Martini Exercitat. Metaphyſ. p. 145-147.

tids Läro Ämbete; är dock icke det senare i från det förra så åtskildt, att ju åfwenledes denna tidsens Lärare i mindre widsträkt mening kunna hedras med samma namn, som Barnabas, Junias, Andronicus, Titus, Epaphroditus. **

113. 2. Inkast. När Lottning skedde om Matthia; hade Lärjungarne ännu icke undfått den Heliga Ande, med hwilken så snart de på Pingesdagen blefwo utrustade, finner man, † att de icke Lottat? s) Svar. 1. Synligen war den Helige Ande ännu icke utguten öfwer Apostlarne; likwäl hade de honom undfått †, så att denna författning åfwen så wäl bör anses för Gudomelig, jag menar efter Guds wilja företagen, som de öfriga, och paßar i den åberopade affigt deß bättre till exempel och eftersyn i wår tid. I det stället, att wißa Apostoliska göromål endast kunna tjäna oß till förundran; t) så länder oß detta till eftersyn och efterfölgd †. 2. Hwad angår, att de icke Lottade wid Kyrkotjänares wal; så är förut deröfwer förklaring anförd N. 53-61. 3. Är "obewisligt, att Apostlarne icke lottat, mer, än wid "Matthie wal: De lottade, när så behöfdes. I "synnerhet då, när Gud icke på omedelbart sätt "utwiste, hwilken person till någon ort affärdas "borde. Detta bewises sålunda:

114. 2. Så framt icke de, som i mindre Asien förde Läro Ämbetet under första hundrade talet, hade genom Lott blifwit utwalde; med hwad rog hade Åhörare kunnat kallas Clâroi eller Lätter? † Den del, hwilken ge-

s) Hæc ſententia eſt Bedæ ad Jon. I: 7.

t) Hit höra förnämligaſt Planterande Församlingarnes *underwerk.*

nom lott någon tilldelas, heter Kläräs. Så kallas folket, som ena sköken tillyder Lott eller den del, som sin Präst är befalter. u) Äfwen så blefwo i Gaml Test. Israels Barn kallade HErrans Lott eller Arf †, så wäl som deras Präster och Lewiter, hwilke woro af Gud afskilde till Prediko Ämbetet. † Wille någon påstå, att endast de trogne i Församlingen kallades Lotter; så swiker åndå icke detta skäl; åldenstund åhörare icke kunna, utan genom Lärares Predikan, försättas i Troones tillstånd. †† Hwad som förmåles om Apostlarne, att de genom lott delt sig orterna i wärlden emellan, uti hwilka de, hwar och en på sitt ställe, Guds Evangelium predika skulle; x) det bestyrkes af Apostelens Petri ord, äfwen som ock det senare beseglar det förra.

115. 3. Att Präster blifwit kallade Clerici, ända ifrån Församlingens första plantering i N. Test. tid, som Kyrko Skribenter enhälligt witna; intygar, att Lottkastnings Prästa wal, både af Apostlarna, och deras närmaste efterträdare, warit brukeligt. **Clericus eller Klärk kommer af Gräkiska ordet kläros, som bemärker en lott eller del.** Ty derföre äro Lärare kallade Klärker, att de genom lott utwaldes y) under Planterande Församlingen. z)

4 Förmåles om Apostelen Johannes, att han besökt Församlingarna i mindre Asien, till den ända, att han där genom Lott skulle utwälja Präster åt dem a). 116.

u) Dr. Lutherus.

x) Ruffini Hist. Eccles.

y) Joseph. Bing. Origines. Benzel. Reper. Art. XIX. Qv. I. β. Ligtfoot ad Act. 1.

z) Planterande kallas Församlingen under Apostlarnas tid eller Apostolisk uti enahanda förstånd. Ahologice eller i deltagningas wis är äfwen wår närwarande Lutherska Kyrka Apostolisk.

a) Eusebius ex Clemente Lib. 3. Cap. 20.

derföre någon will neka, hwad Gud om sig sjelf bejakar, hwilket ingen anstår i wår Christenhet, är alsingen anledning at twifla på, det ju Gud kan styra Lotten, ehuru hälst han behagar, åfwenledes emot deras wilja, som drifwas af kötsliga begär och affigter.

128. Will den Allsmägtige, att Lotten skall "falla på C ibland de sökande, dem jag will "kalla A. B. C; huru är möjeligt, när det i akt"tages, som wid Lottkastning i akttagas bör, att "antingen den, som omrullar kärilet, eller den, "som uttager Lotten eller någon annan ibland "de närwarande, skulle kunna göra, att han fal"ler uppå A. eller B. n. 19. lit. r.

129 Den som nu icke kan göra, hwad han förut kunnat; måste antingen hafwa blifwit wanmäktig eller hindras på andra sätt. Det förra, om det skulle lämpas till Gud, strider emot hans natur, och det senare, att Gud skulle hindras wid Lottens uttagande, att låta honom falla uppå den Läraren, som ibland de sökande kan göra största nytta på det lediga stället, strider emot Lottkastnings inrättning och affigter; ja ock emot HErrans nådefulla löften, angående den omwårdnad han will hafwa öfwer sin dyrköpta Församling.

2 Gud will icke annorlunda styra Lottkastnings Prästawal, än till sin åra och Församlingens förkofring.

130 Ingen ting är, som icke Gud will styra: Ingen ting, som han icke styrer till nyttiga ändamål.* Guds wiljas beslut, som skedt af ewighet, under fullkomligaste wishet, gå i werkställighet i tiden, när gerningarnas möjelighet upp-

förmodeligen icke blifwit widtagen ibland ett så endräktigt samfund, som det Apostoliska war, om den warit blott Ceremonialisk. Wid andra tillfällen, till att åstadkomma förening emellan Judar och Hedningar samt att afböja förargelser hos de swaga, låto Apostlarne paßera wißa Cerimonialiska Stadgar till en tid och till deß de lämpeligast kunde upphäfwas.aa) Ager dylikt i Lottkastning icke rum; hwarföre, om icke för de anförde ordsaker, widtogs den af Apostlarna?

119 2 Lottkastning wid Lärares wal och flyttningar är af Gud gillad. Detta kunde widlöftigt bewisas. Men aldenstund annorstädes kommer, att egenteligen utföras den sak, hwarom nyß talres; ty årinras allenast här, att, om icke Gud gilladt Apostlarnas Lottkastande wid Lärares wal; så skulle denna deras Författning wara någorstädes förbuden: Så har den helige och Alwise Gud gort, i anseende till andra anstalter, som icke warit med hans heliga wilje öfwerensstämmande.*

3 Lottkastning är af Gud helgad och wälsignad till ett ordenteligt bruk wid Prästerwal.

120 Wid Matthie wal sannades: De bådo Gud. En rättskaffens bön bör instämma med HErrans ord t. å. sålunda ske, som Gud i ordet anbefalt. Måste icke derföre uppå denna walakt hafwa inträffatt detta nådelöfte: Alt warder helgadt genom Guds ord och bönen?* Helgelse är en Guds wälsignelse, åtminstone kynna deßa nådegåfwor icke åtskiljas. Ho ser då icke, att Lottkastning wid Lärares wal är af Gud helgad och wälsignad? Ho understår sig, att neka, det

aa) Herm. Witsii Miscellan. sacr. tom. alt. disp. XXII. Thadd. Conciliat. Bibl. ad act. 15: 29.

det i stöd af Guds löfken, i stöd af exempel och analogie, inflyter i de öfriga Testamentets Prästawal, som ske på samma sätt, en gudomelig wälsignelse? Till oordenteliga Prästewal har Gud icke behag n. 26. Om wälsignelse eller någon slags förbannelse deraf flyter; hörer icke hit, att undersöka.

121 Skulle något tidehwarf hafwa haft orsak, att utsluta Lottkastning wid Prästewal; så wille jag tro, att det Apostoliska haft, åtminstone mycket större, än wårt närwarande. Då skilde sig de Heligas samfund ifrån den ogudaktiga hopen: Då fingo både Apostlar och andra trogne weta Guds wilja på omedelbart sätt n. 85 lit. f. Då woro intriger och partier i Församlingen sällsamme: Då saknades icke den Heliga Kyrkans Ledamöter emellan en inbördes enighet. Så opartiske woro de i sina Beslut, så bekymmersamme om Församlingens bästa och så nitiske för HErrans åra, att de icke underlåto uppoffra Gud, som känner allas hjertan, kallande rättigheten wid Lärares flyttningar. De brukade Lottkastning, för att få weta, hwilken Gud utwalt, ärkännande sina egna beslut, ehuru wisa de woro, för owisa och osäkre.

122 Det synes, som wår tids Christne skulle förmena sig weta bättre, än sielfwa de sanktyldige Christi witnen, hwilken författning är wälteligast, då de gaßera och underlåta den, hwilken de senare brukat med all önskelig framgång. Man läser om Paulo och Timotheo, att där de foro genom Städerna i Asien, befalte de dem hålla de stadgar, som af Apostlarna och Prästerna i Jerusalem beslutne woro. Jag will medgifwa, att med deßa stadgar kan i synnerhet förstås det beslut, som omtalas n. 81. Måtte ock

icke i gemen härmed beteknas alla författningar, som i Jerusalem blefwo beslutne? Eller hade de Asiatiska Församlingar lof, att öfwerträda alt annat? Kan det senare icke bejakas; huru skulle det förra kunna nekas? Altså blir detta ett tillförliteligt bewis, att Lottkastning wid Lärares wal är af Gud icke allenast icke förbuden n. 119; utan, som mer är, anbefald och påbuden; så wida den bör räknas ibland de författningar, som Apostlarne i Jerusalem fastställt. Ponera, att så icke är. Hwad följer deraf, om icke, att de uti Asien icke behöfde Präster, under Apostlarnas frånwaro?

På detta stället, synes icke otjänligt, införa, till ännu mera styrka för min sats, följande summariska skäl eller argument, angående Lottkastnings Prästewal i Swenska Christenheten, hwilka, ifrån ett Lüstert Lärohus i Riket, äro Communicerade, af ungefärligen detta innehåll, efter öfwersättning från de Lärdas Språk:

"Att det icke allenast är lofligt och fördelak-
"tigt; utan äfwen, till förekommande af många
"mißbruk och olagligheter, nödwändigt, att i wår
"Lutherska Kyrka widtaga Lottkastnings Präste-
"wal; finner jag mig b) befogad, att påyrka, i
"anledning af deßa skäl:

1 "Är Lottkastning i den Israeliska Kyrkan
"brukad efter Gudomelig befallning. I Skriften
"omtalas 1 utforskningsLotter: * Hwarom äfwenledes kan
"läsas Josephi Hist. Eccles. p. 11. sect. 2 §. 3 & Gez.
"Commentar. in loc script. Jos. 7 & 1 Sam. 14. 2 Del-
"nings Lotter. ** 3 Rådplägnings Lotter. ***

2 "Förmäler Skriften om Matthia, att han
"genom Lott är till Läro-Ämbetet utwald att. 1
Hart

b) Auctor till deßa tankar heter N. N. wid nyßnämnde Kongl. Lärosätet uti N. J.

"Hartman och Buddeus, ſom påſtå, att detta wal icke ſkett "genom Lott, förkränka egenteliga bemärkelſen af ordet klä- "ros, då de fingera ſig en notion, ſom hwarken i Skriften "eller hos Grekiſka Auctorer, äger grund.

3 "Hafwa flere Kyrko-Fäder och Theolo- "ger tillſtyrkt Lottkaſtnings Präſtewal. Till e. må "nämnas Auguſtinus, Lutherus, Fectius, Paßerinus, Boeh- "merus, Rechenbergius.

4 "Efter Lottkaſtning brukas, enligt både "naturſens och borgelig Lag, wid arf och ägode- "lars delning; hwarföre ſkulle den icke kunna bru- "kas wid Präſteſyſlors beſättning, till att före- "komma mißförſtånd Församlingens Ledamöter "emellan?

5 "Anbefalles i d: Kongl. Präſtewals För- "ordningar af år 1739 och 1746, att, om 2:ne "eller 3:ne Prof-Predikanter få lika många röſter; "ſå ſkall dem emellan ſkiljas genom Lott.

6 "Är omöjeligt, att annorlunda hämma "de mißbruk, ſom wid wårt brukade walſätt be- "gås, än genom Lottkaſtande.

Ännu några rader må inflyta för en annans räkning, extraherade utur ett Bref med underſkrift E. H. dat. d. 18 December 1769: Skulle Lottkaſtnings Präſtewal i "wår Ewangeliſk-Lutheriſka Församling widtagas; "huru kunde ſedan åtſkilliga grofwa laſter, ſåſom "Cimonier, Lärоſtåndets förklening, trätor i För- "ſamlingar, Proceſſer inför Dom-Stolar eller det "Practiſka Atheiſteri ſå wäl trifwas ibland oß, "till Hjordens förſång och Öfwer-Herdans för- "olämpande?

§. 4.

123 De ſom ſöka ſkäl emot Lottkaſtnings Präſtawal, befarande, det Lotten antingen kan

falla

falla af en åwentyrlig ſlump och händelſe, ſom de ſäja c), eller af en blind lycka, eller af ett oundwikeligt öde; uträtta dermed ingen ting wiſſare, än, att de förgripa ſig emot HErrans
124 allſtyrande Förſyn. Bewis. I åldre och nyare tider, hafwa emot Läran om Guds Förſyn yppat ſig grofwa willfarelſer. Än upplifwas ett folk, ſom wördar, hwad wi kalle lycka, likſom wore det en herſkande Gudinna öfwer de jordiſka ting: d) Än bringar en wälluſtig Epicurus e) på banen den gudlöſa ſats, att all ting ſker af en åwentyrlig ſlump: f) Än åter uppreſer ſig de Stoikers

c) När en ſyſka någon tillfaller genom Lott; ſå mena folket, orden äro Origenis, att det ſker af en ſlump och händelſe. Men ſå tillåter oß icke Bibelen, att tänka, eller tala. De nave Jeſu c. 18 Homil. 23.

d) Denna ſats, ſom har ſin upprinnelſe ifrån Stoiſka Philoſophien, ſaknar icke anhängare i wår Chriſtenhet. Budd. Diſſert. de Pietate Phil. §. 63. Här torde frågas: Hwad är då lyckan? Ew. När den Gudomeliga Förſynen ſå wäl wid wåra werk och förrätningar, ſom wi ifrån HErrans hand, få emottaga alt, hwad till ett timeligt och anbelagt mål behöfs; ſå är detta icke annat, än hwad wi kalle lycka.

e) Epicurus, en Hedniſk Philoſoph, ſom leſde 360 år för Chriſti födelſe. Han ſatte det högſta goda uti Kroppens nöjen. Till efterföljare har han haft både Chriſtna och Hedningar. Bebelii Antiquit. Eccl. ſect. I. art. 7.

f) Att ingen ting kan ſke af en ſlump och händelſe, i anſeende till det fullkomligaſte wäſendet, ſom all ting ſer på en gång och tillika: † All ting bär med ſitt kraftiga ord: †† Alt ordinerar, all ting ſtyrer till nyttiga ändamål; * är en ſannina, ſom ſjelfwa förnuftet medgifwer. Proſt. Högſtröms förnuftiga tankar om Gud §. 173-176. Jf. Jac. Martini Exercitat. Metaphyſ. p. 143-147.

kers g) parti, till att förfäkta ſitt grimmeliga öde. h) Häraf, ſå wäl ſom af andra ordſaker, hafwa wår Lutherſka Chriſtenhet ſig dylika willoſatzer inſmygt och förordſaka, att

125 mången ännu iöland oß ſinnes, ſom hwarken tror, eller will bliſwa derom öfwertygad, att Lotten wid Präſtewal kunde ſtyras af en Gudomelig Förſyn, dera Majeſtätiſka och omäteliga wishetens djup. Wände ſig hwart de wilja, efter bewis i ſin yra, deße fräcke Förſynens föraktare; förbliſwer derwid: De förgripa ſig emot ett heligt, ewigt och alleſtädes warande Majeſtät. Styrer icke Gud Lottkaſtnings Präſtewal; ſå ſynes icke flera hinder möjelige, än deßa, att han antingen icke kan, eller icke will. Orimliga och Gudlöſa tankar. Det will jag bewiſa i deßa biſatzer, tjänande till ſtyrka för huſwudſatzen. Den 1:ſta: Gud kan, ehuru hälſt han behagar, ſtyra Lotten wid Präſtewal.

126 Såſom det icke ärkännes i wår Lutherſka Chriſtenhet, hwad en ſpitsfundig Abelard, i) en

g) Stoici eller Stoiker* en Philoſophiſk Sect, hwilken tillika med ſin förſta Läromäſtare Zeno, föregaf att människans högſta Goda beſtod i ſjälens prydning m. m. Jac. Thomaſii de Exulſione mundi ſtoica Diſſ. 13 theſ. 12.

h) De Stoikers tankar om ett oundwikeligt öde eller ſom ſkulle wiſſa händelſer i werlden wara oundwikelige och underkaſtade ett ofrånderligt twång eller nödwändighet, ſå att den ſom drunknar t. e. eller på annat wåldſamt ſätt omkommer, har omöjeligen kunnat undgå det: Att en Lott, ſom kaſtas i Kåtet, måſte falla på lika ſätt, ehwad man derwid anförtror Gud ſaken eller icke, ehwad inrättningen miſsbrukas eller ej; äro äfwen många enfaldige i wår tid tillgifne. Skäl deremot anföras i Högſtröms förnuft. Tankar om Gud § 69 72. Jt. Jac. Thomas. loco, ad lit. proxime præced., citato.

i) En bekant Philoſoph, ſom lefde wid ſlutet af 10

en dåraktig Bagemin k) och Almarican l) häremot hafwa bladdrat; så behöfs icke, som deß bättre är, någon widlöftighet till bewis, att Guds makt är såsom hans wäsende oändelig. Hela naturen predikar om Guds allmagt, är ock denna Guds wäsendes egenskap i Skriften beseglad med witnesbörder, † exempel †† och underwerk. ††† Tagas häraf premißer; så blir slutsatzen, att Gud kan styra Lottkastnings Prästawal.

127 Dock äro, att tillgå ännu starkare bewis uppå denna sanning. Man finner icke allenast tå Chanaans Land utdeltes de halftionde Israels Barnas Slägter emellan, att Lotterne utföllo, som förunderligt är, efter den ordning, och i den beskaffenhet, som Jacob då mer än 240 år förut m) och Moses några år förrut propheterat; ** utan ock, att när Aarons Söner, under Konung Dawids tid, insattes i sina Prästaskiften; så parades de icke efter ålder och utwertes anseende, utan sattes hwar om annan, till en öfwertygelse, att Gud bättre, än någon annan kunde, genom lott, lämpa hwar och en person till den tjänst, tid och ort, hwaräst han kunde göra största nytta. *** Så framt icke der-

och början af 12. Seculo. Han Påstod, att Gud nu icke gör, och icke kan göra något. Bernh. Epist. c'xc'.

k) En Student i Leipsig under förflutna år hundrade, som berättas hafwa försmådeligen talat emot Guds Allmagt. Stockmanni Lexic. Hæresium p. 147.

l) Almaricus Doctor i Paris wid början af 12. Sec. inföll i den willosats, att fadrens allmagt upphört wid Christi ankomst i köttet. † Lex modo cit. p. 42.

m) Chronolog. Lutheri & Schraderi Tabulæ Chronol.

derföre någon will neka, hwad Gud om sig sielf bejakar, hwilket ingen anstår i wår Christenhet, är alsingen anledning at twifla på, det ju Gud kan styra Lotten, ehuru hälst han behagar, åfwenledes emot deras wilja, som drifwas af kötsliga begär och affigter.

128. Will den Alsmägtige, att Lotten skall "falla på C ibland de sökande, dem jag will "kalla A. B. C; huru är möjeligt, när det i akt"tages, som wid Lottkastning i akttagas bör, att "antingen den, som omrullar kärilet, eller den, "som uttager Lotten eller någon annan ibland "de närwarande, skulle kunna göra, att han fal"ler uppå A. eller B. n. 19. lit. r.

129 Den som nu icke kan göra, hwad han förut kunnat; måste antingen hafwa blifwit wanmäktig eller hindras på andra sätt. Det förra, om det skulle lämpas till Gud, strider emot hans natur, och det senare, att Gud skulle hindras wid Lottens uttagande, att låta honom falla uppå den Läraren, som ibland de sökande kan göra största nytta på det lediga stället, strider emot Lottkastnings inrättning och affigter; ja ock emot HErrans nådefulla löften, angående den omwårdnad han will hafwa öfwer sin dyrtköpta Församling.

2 Gud will icke annorlunda styra Lottkastnings Prästawal, än till sin åra och Församlingens förkofring.

130 Ingen ting är, som icke Gud will styra: Ingen ting, som han icke styrer till nyttiga ändamål.* Guds wiljas beslut, som skedt af ewighet, under sullkomligaste wishet, gå i werkställighet i tiden, när gerningarnas möjelighet upp-

upphörer. Lika fritt och otwunget styrer Gud så den ena gerningen, som en annan. Hwad wore det, som skulle lägga twång på Guds wilja? * Icke warder HErren den ewige Gud, som jordenes ändar skapat hafwer, trött eller mödd: ** Icke felar honom wisher. *** Icke kan hans wilja twingas af någon Deß wäsendes ägenskap: Ty emellan alla Guds fullkomligheter är största harmonie och öfwerensstämmelse:

131 Icke rörer Gud af adfekter, n) hwilka ofta bryta ut emot både förstånd och wilja hos de dödeliga: Icke förmår de ondas frihet, ehuru oordentelig den är, twinga Gud, att sätta mål för deras raseri, innan han behagar. Sjelfwa mörkrets Förste, så mägtig, som han är, skulle blifwa wanmägtig, om han böd till lägga twång på Guds wiljas frihet. o) Skulle HErren icke wilja styra Lottkastnings Prästawal; huru kunde han hafwa lofwat: "Jag will gif"wa Eder Lärare efter mitt hjerta, de Eder fö"da skola med lärdom och wisher? †

3 Gud styrer efficienter, på werkande sätt, Lotten t. å. Gud gör, att Lotten så eller så falla skall wid ett ordentes-

liget

n) Emedan alla häftiga rörelser, skrifwer en Namnkunnig Moralist, wittna om en förändring, som försätter själens ordenteliga och jämna tillstånd uti ett annat, som är utom-ordenteligt och all förändring, som sker uti ett wäsende, wittnar om deß tillfälliga natur; så måste jag stadna i det slut, att Gud hafwer inga adfekter; efter hans nödwändiga wäsende är inga förändringar underkastadt.

o) Guds wiljas frihet är den oinskränkta förmögenhet i Guds wäsende, efter hwilken han kan göra alt, som är öfwerensstämmande med hans fullkomligheter. Krügers Nat. Theol. d. 2 c. 8 §. 9.

ligt Prästawal. Härpå kunna af Bibl. Skrifter obestrideliga bewis anföras * p).

Styrer icke Gud omedelbarligen Lotten; torde frågas?

132 Sw. Man skulle icke drista sig fram med den sats, att Gud åfwenledes i wår tid händlar omedelbarligen, efter denna utlåtelsen förmodeligen stöter mångas öron, som kommer deraf, att den sällan omtalas; så framt icke det gudomeliga ordet wore på de bejakandes sida. Såsom omöjeligt är, att i medlen finna grund till alt hwad Gud gör; så är ock dåraktigt, att påyrka en sak, som strider emot Guds wäsende, ogrundadt att neka, det en omedelbar Guds handling inflyter så i Lottkastnings Prästawal, som andra göromål. Måste icke denna högwigtiga sak ungefärligen på detta sättet utredas?

Gud werkar dels genom medel, dels uti medlen.

Ty om Gud icke har sin hand, wid något medel, utan medel; så äro medlen lämnade sig sjelfwa och Gud rörer ingen ting Åfwensom en Konung då icke kan sägas wara Konung mer, än till namnet, warande i sjelfwa werket èn Sardanapalus, når alla de göromål, som höra en Konung till

E ut-

p) Cyprianus skrifwer i ett Bref, att den wanärar Gud och är en ogudaktig människa, som icke erkänner, att all ting, åfwen det aldraminsta regeras och styres af en Gudomelig försyn. Huru skulle då Lotten wid Prästewal kunna falla annorlunda, än Gud will? Det enda, som Gud icke will, är, att människor, benägdade människor oordenteligen skicka sig wid walet. Kunne wi genom Lott icke få weta alt, hwad wi wilje eller alt, hwad Gud wet; huru skulle det anstå oss, att derföre mena, det Gud icke styrer Lottkastningswal? Hieronymus ehuru hätsk han är emot Lottkastning, som onödigt wis sker och af misbruk; erkänner dock wördnad Försynens styrsel wid Lottkastnings Prästewal, såsom andre gudfruktige gort.

utföras genom Miniſtrer, ſå att han Sjelf ingen ting befaller, förbjuder, gillar eller ogillar, utan alt går efter deras fria behag. q) Äro de icke dårar, ſom uppdikta ſig en Gud efter deras begrep? Banar det icke wåg till den ſtörſta willfarelſe, ſom man hört eller kan höra talas om, att tillſkrifwa medlen, hwad ſom tillkommer Gud? Är ock icke emot både förnuft och uppenbarelſe, att anſe alla Guds göromål för medelbara? Säje wi, att Gud gör alt genom medel; ſå blir ju följden, att han gör alt genom andra; emedan omöjeligt är, att han Sjelf ſkulle wara det ſamma, ſom medlen, hwilka han betjänar ſig af? q) Gör Gud alt genom andra; ſå följer dels icke deraf, att Gud gör intet eller är ſåfång, ſåſom icke eller uppenbarelſen ſådant tillåter, * dels icke, att alt hwad Gud gör är medelbart, ſå wida han åſwenledes werkar uti medlen och ſå wida icke kan ſäjas, att Gud tillika gör och icke gör något. r).

133 Kommer icke omedelbarligen ifrån Gud, att en ting äger ſin actiwitet eller werkelighet? Bidrager icke Gud omedelbarligen till de ſkapade tingens werkande kraft? Skulle någon ting kunna äga beſtånd eller gå för ſig, om icke Gud omedelbarligen och beſtändigt werkade deruti? I ſkolen förnimma, åro HERRans ord, hwad thet är, når jag tager mina hand ifrån. * *

134 Antag den ſatzen, att Gud i wår tid endaſt werkar genom medel, i kraft af den wid ſkapelſens början faſtſälta ordning. Jag frågar då: Genom hwilka medel

q) Rydelii ſentent. Fundament. p. 39. 40.
r) *Princ. Exclus. med.*

del regerar Allmakten werlden? Det kan ſwaras: Genom wiſſa rörelſes lagar. ſ) Wäl an! Men widare: genom hwilka medel bibehållas deſſe lagar? Männe icke dertill ärfodras ſamma Gudomeliga kraft, ſom genom hwilken all Ting fått warelſe och lif, ſom lif äger? † Och ännu: Genom hwilka medel håller Gud ordning och förbund med Dag och natt med himmel och jord, att de icke uphöra och förgås? †† Brukar Gud medel, att räkna ſtjärnornas tal och nämna dem alla wid namn? * Brukar den ewiga wisheten medel, att räkna wåra gånger? ** Sker det genom medel, att wi hafwa wår naturliga lifskraft och warelſe uti Gud? *** Skulle Den Alsmägtige, faſt än han icke omedelbarligen werkar, hwad ſom genom medel ſke kan, i ſina förrättningar behöfwa andra medel än ſin kraft och wishet? † Ho kan neka, utan att räknas för en Deiſt eller Atheiſt, att Gud omedelbarligen hade ſin hand och förſyn wid den ſtora Reformationen under Luthers och hans medbröders tid? t).

135 Derföre, faſt än Gud, enligen ſin wishet, uti ſina förrättningar, betjänar ſig af naturen, och naturliga medel,

ſ) De naturkunnige omtala, huru alla kroppar röras efter wiſſa lagar eller reglor och förſtå dermed intet annat, än de beſtändiga Phenomena, ſom alltid äro de ſamma, ſå ofta kropparna finnas i ſamma omſtändigheter. Om wi funnit t. e., att ett frö, ſom i fjol kaſtades i jorden wärte upp; ſå måſte det ſamma ſke i år, om wäderleken är lika och på ſamma ſätt förfares. Så måſte ock en machine eller ett konſt-inſtrument i dag göra ſamma werkan, ſom i går. Mouſchenbr. Phyſique.

t) Rydelii Loc. m. cit.

så långt de räcka till; äro dock icke hans händer, om man så får tala, derwid bundna; utan hwad Himmelska wisheten gör med medel; kan den ock göra utan medel.

136 Gud fogar sig till de rörelser och handlingar, som i werlden ske, efter som hans wishet och de skapade tings beskaffenhet fodrar, dem att uppehålla till deras wäsende och krafter, dem att styra till nyttiga affigter, deruti att werka eller med-werka, efter som betarfwas. I synnerhet, emedan människan uti nådens rike, är oförmögen, att något godt tänka eller göra såsom af sig sjelf; † spörjes en besynnerlig Guds nådewerkan, då uti själen werkas wilja och förmögenhet till Gud. behageliga tankar, råd och göromål, till hwilka wore omöjeligt, att hinna genom naturliga krafter. Så medelst åstadkommer Gud wissa besynnerliga affigter, som icke kunde genom de allmänna och ordenteliga natursens Lagar uträttas. u)

137 Lägges härtill 1. att Lärare icke wäljas omedelbarligen, når walet sker genom Lott n. 111 lit. q. r. 2. att Lotten faller Gud till behag, når wid walet går ordenteliga till. 3. att både Guds förutseende, med-werkan och regering wid ett sådant wal omedelbarligen wistas. 4. att det, som i förblomerad mening beteknas i Skriften g. Lott, wederfares Församlingens rätta Ledamöter af Herrans hand ††; så behöfs icke mer, hwarken till swar uppå den frågan: Om Gud medelbarligen eller omedelbarligen styrer Lotten wid Lottkastnings Prästewal eller till styrka för hufwudsatsen, att den förgriper sig t. å. syndar eller förser sig emot en Gudomelig förfyn, wisandes misströstan uppå

u) Buttsteds vernünftigen Gedanken von d. Vorsehung Gottes.

på Guds fullkomligheter, som befarar, att Lotten wid ett ordenteligt Lottkaſtnings Präſtewal kan falla emot Guds behag af en ſlump, blind lycka eller oundwikeligt öde. x).

§. 5.

138 Ibland de flera, antingen intagande, bedragande eller beniga och klyftiga, Inkaſt emot Lottkaſtnings Präſtewal; böra följande beſwaras, till bewis, att det icke hedrar Chriſtenheten, att utſluta Lottning wid Lärares flyttningar:

Det Förſta. "Wore Lottkaſtnings Präſte-"wal Gud behageligt, ſåja de; ſå ſkulle ock ſät-"tet, att Lotta, wara i Skriften uppenbaradt? Sw. 1. kan med lika ſkäl påſtås, att wårt brukade omröſtnings ſätt borde wara i ordet uppenbaradt. Huruwida det ſå är; har man underſökt §. 2.

2 Följer af anförde Inkaſt, ſom ſkulle både de Konunga Ämbetet och Ägtenſkaps-ſtåndet wara Gud mißhagelige; emedan hwarken ſättet, att wälja till Konungar eller wiga Ogifta Perſoner; finnes i Nya Teſt. Skrifter omtalt. Och hwad annat, än Guds mißhag kunde, i omförmälta affigt, inwändas emot Kyrkor, Academier, Scholor och många Kyrko-författningar i wår Chriſtenhet?

x) Petrus Martyr en Reformert Theolog. ſkrifwer: Det är ſåfängeligt, att ſåja, det Lotten ſtyres af lyckan: widſkepeligt, att påſtå, det Lotten af djäfwulen kan wälfwas uppå någon annan Perſon, än Gud will: Löſeligt eller ſnarare beklageligt, at finna Chriſtna, ſom mena, att Lotten kan ſtyras antingen af en ſlump, öde, ſtjärnor eller himmelſka kroppar. Nec aliter tenet Benedict. Arrias in Problemat. ſacris.

3 Bör i anseende till anförde Inkast öfwerwägas, hwad Gud behagar eller misshagar n. 103 Lit. k. *.

4 Är omöjeligt, att G. Test. Lottkastnings bruk, sätt och beskaffenhet kunnat wara Apostlarna obekante: Alldenstund ändå både Delnings-Lotter brukades ** och samma ordning Präster emellan bibehölls, som Konung Dawid redan i sin tid upprättade. ***

5 Är obegripeligt, hwartill uppenbarelse skolat tjäna om en sak, som, genom berättelser och rykten, kunnat utspridas bland alla folkslag och Nationer. Det skrifwes om de ifrån Judariket längst bortt boende Hedningar, att de Lottat; fastän icke alla aldeles på samma sätt, som Israeliterne, dock ifrån deßas Lottkastnings art i få stycken skiljaktigt. y) Det mäst allmänna sätt, att Lotta, har warit, att inlägga wißa lotter i något käril, hwarutur en eller flera uttogos efter målets beskaffenhet, som skulle afgöras.

139 I den Judiska Kyrkan skedde gemenligen Lottande inför HErrans Tabernakel, i hwilket Gud besynnerligen wiste sig närwarande. † De hade där ett till detta Heliga bruk afskildt käril, z) uti hwilket Lotterne inlades; då, wid Öfwerste Prästens högra hand, ställdes hans wikarius och wid han wänstra Fädernas-Öfwer-

y) Varios variarum sortiendi ritus commemorans Rechenbergius in Hjero-Lex. Real. Dietericus in Antiqvit. Bibl. Just. Paschasius in Collectan.

z) Kärilen kallades Kalpe och war antingen af trä *eller någon ädel* metall. August. Pfeiff. Dubia Script. vexata cent. 2 loc. ✻

werſte. Sedan bådo de Gud om wälſignadt utſlag. Och når Öfwerſte Präſten rullat omkring kårilet wiſſa gånger; uttog han en eller flera Lotter efter ſakens beſkaffenhet. När de Lottade om Offerdjuret t. e.; uttog Öfwerſte Präſten utur kårilet bågge Lotterna, en i Hwardera handen; ty flere, ån 2 woro då icke inlagde, a) en för hwardera djuret, ſom ſtod, ett till höger, ett till wänſter. När han öpnadt händren och offerdjurets t. å. HErrans Lott b) befans i högra handen; ropade Vicarien: Öfwerſte HErrans Präſt räck upp i högren tin höara hand, till en underrättelſe, att djuret, ſom ſtod till höger ſkulle offras ſåſom en föremålning till Nya Teſt. wälſignade och aldrafullkomligaſte Syndoffer. War åter HErrans Lott i wänſtra handen; ſå ropades af Fädernas Öfwerſte: Räck ut tin wänſtra hand, till den ärimran, att djuret, ſom ſtod till höger, ſkulle bortdrifwas i öknen. Och ehuru bågge djuren ſtäldes inför HErran; ſå ſåjes likwäl den Lott, ſom föll på offerdjuret enkannerligen wara fallen HErran till ett eldoffer, hwilket Gud ſig tillägnade, derföre, att det ſkedde till hans åra. *

140 Skulle Lottning ſke om Perſoner till någon ſyſla; ſå utwaldes utaf folket de, ſom anſågos för ſkickeligaſte, att Lotta om. Sedan kaſtades i ſköten en Lott för hwardera Perſonen,

a] Kårlet war med flit ſå gort, att man kunde intaga med bågge händren på en gång, ſå att ingen affigt kunde göras mer på den ena Lotten, ån den andra. Citat. Pfeiff. ex Mos. Maimonid Joh. Friſchmuth, ceteris.

b) På den [ena Lotten war ſkrifwit:, HErran: På den ena Aſaſeel.

om hwilken Lottning skedde. På Lotterna skrefwes i bland Personernas namn allena, i bland tillika syslan, med hwilken den bewärdigades, hwars Lott först utkom. c)

141 Wid Canaans utdelning säja rabinerne så wara Lottadt: Öfwerste Prästen tog en Sedel utur ett kärl, deruti på wißa hoprullade Sedlar hwartera Slägtens namn: Och sedan en Sedel utur ett annat kärl, deruti på hwar Sedel en Canaans Lands del skrefwen wär. d) Likaledes, och när Gamla Test. Fäder wille utforska något begånget brott; så skrefwo de på särskildta Papper, hwilka hoprullades och inlades i en låda, icke allenast de mißtänkte personers, utan hela Slägtens namn och föllo sedan ned inför Gud, att bedja om lyckeligt utslag i målet. Derpå, sedan Lotterne eller Papperen i kärilet woro blandade om hwar annan, togs ett ut och hwilkens namn derpå fans skrifwit; han gnsägs, såsom han ock war, för skyldig till brottet. e)

142. På samma oskyldiga och gudeliga sätt intryga Skriftens Uttolkare, att Lottning skett under Christi och Apostlarnas tid. Och hwad skulle angå oß, om de brukat deßa omtalta eller andra slags Lotter: Deßa enfaldiga eller dylika plägseder? Willkorligheter anstå oß så wäl, som dem. Det som förnemligast wetas bör om ett rättskaffens Lottkastnings Präste wal är

c) Rothov. ad vocem κλῆρος.

d) Gezel. ad Joſ. 15: 1.

e) Saliani Annales Vet. Teſt. Jnterpretes ad *Jos. 7: 14.*

är uppenbarad och anbefalt *, bestånde deri, att Församlingens Ledamöter enhälligt samla sig, efter Israelitiska och Apostoliska Församlingarnas exempel, i HErrans hus, att där bedja Gud om Lärare och anförtro hans Gudomeliga Försyn och styrelse Lottens utslag. Huru kan wår Christenhet anses för ett Gudälskande folk om gudeliga eller till Gudaktighet uppmuntrande Inrättningar eftersättas?

143 Tänke efter den som läser! Huru det måtte anses inför Majestätsens, icke det Konungsliga allenast, utan Gudomeliga Majestätets Thron, att i deß utwalda boning, lägges icke sällan grund till långwariga trätor och Proceßer, i anledning af det walsätt wi bruke! Antingen måste oenighet icke wara något ondt eller är alt sådant Gud mißhageligt. Så mycket mer, om det begynnes eller fullföljes i Guds hus, som är det rum, hwaräst hans åra bor: Det Näderike, uti Hwilket HERren på ett Näderikare sätt will wara närwarande: Den stad, uti hwilken predikas härliga ting: Den helgedom, hwaräst HERrans ögon och hans hjärta altid äro: * Det Tabernakel, uti hwilket man har tillstånd, att begära råd af Gud, att få weta hans wilja samt årnå wälsignelse, efter Guds löfte: På hwad rum jag stiftar min Namns åminnelse, där will jag komma till tig och wälsigna tig. * Äro Predikare en del af denna wälsignelsen, som de witterligen äro; * med hwad wälsignelse eller framgång skola de predika, om de uti förbannelsewis emottagas?

144 Att Matthias den förste Lärare, som i Nya Test. tillsattes genom människa anstalt,

blef gifwen eller utwald af Gud genom Lott, synes betekna, att Sådenes Herre har sitt wälbehag deri, att gifwa de öfriga Testamentets Lärare på samma sätt. Ty hwarföre, om icke för denna ordsaken, föll lotten på honom, hwars namn betecknar werkande ordsaken till hans wal? f) Är det owiſst, hwilkendera, antingen denne Matthias eller hans wederlike Barsabas, hade kunnat förhålla sysslan, om walet gått för sig utan Lott; så måste ock, i anseende till HErrans Förſyn, lämnas i owiſshet; hurupwida walet kunnat wara efter Guds hjärta, där icke den förre, utan den senare hade förhållit Apostlaämbetet.

Hwad skall då säjas om wårt omröstningswal? Månne samma Person, om hwilken trätor inträffa wid omröstning, finge sysslan, om walet skedde i enighet, med eller utan Lott? Och derhos: Månne ock Gud gifwer den Läraren, som genom stämplingar inkommer? * Den der hafwer öron, till att höra och ögon till att se; gånge icke för hastigt ifrån dessa tankar, som innebära djupheter; ehuru enfaldiga de synas! 145 Det som anfördes n. 141 gifwer mig anledning, att korteligen beſwara en nog wentilerad

f) Matthias bemärker på wårt Språk, i anledning af deſs ursprung ifrån Ebreiſkan: Guds gåfwa eller skänk, Den som Gud gifwit hafwer. Num. 18:7. Har någon emot denna liknelsen: Såsom Förſtlingen i G. Test. gaf wiſs förſäkran om den wälsignelse, ſom följa skulle; så gifwer ock det första Lottkastnings Prästeval i Nya Test. den wiſsa förſäkran, att Gud genom wal-förrättningar, som ske på samma sätt, uppfyller sina i ordet gifna löfren.

rad fråga, af detta innehåll: Många åfwenledes i wår tid är tillåret, att genom Lott utforska mißgerningsmän, ſåſom Skriften förmåler wara ſkett angående Achans, g) Jone och Jonathans brott? Sw. Lottande om Achans ſtöld ſkedde icke utan uttryckelig befallning. Att Lott kaſtades om Jone och Jonathans brott; ſkedde utan Gudomelig befallning. De Sjöfarande, ſom Lottade om Jona, woro Hedningar och Konung Saul, ſom åſtadkom Lottning om Jonathans gerning war tå ſtadd i Guds onåd. * Det enda denne ſenare kunnat hugna ſig af, hade warit, om hos Iſraliterna en ſådan plägſed, wid grofwa laſters utbrott, blifwit brukad ifrån Joſue tid eller längre tillbakars. Dock, ſom det är Guds natur, att altid göra rätt ** och att wid Lottkaſtning ſå wäl, ſom i alt annat låta ſe ſin allwiſa ſtyrelſe; ty utföllo både Sauls och Hedningarnas Lotter uppå hwilka Perſoner de falla borde. Konungen hade ſämedelſt haft tillfälle, att låta Sonen förklara ſig och att ſjelf ångra ſin mitiſka gerning, hwarmed han åfwenledes kom folket till att ſynda: Propheten hade bort betänka ſin olydna emot Gud. Bägge förſumade ſig. Så går det:

146 Manna Söner, ehuru ſtora de äro; ſå felar dem nå-

g) Af det, ſom till ſpills gifwit war uti Jericho t. å. af den bråtſel eller de ägodelar, ſom efter Guds befallning dels ſkulle förſtöras, dels uppoffras HErran; bortog Achan något och förgömde det. Hwaraf hände, att Iſrael måſte wända ryggen till ſina fiender, till deß ſpillningen ſkef upptäkt genom Lott och Perſonen ſtraffad, ſom brottet hade begått. Seld. de Synedr. Libr. 1 c. 7. Ios. 6. & 7.

något. h) Icke deß mindre synes af deßa exempel, huru underligen Försynen, till Gudälskande, ogudaktige och Gudlöse människors nytta, befrämjar sin åra genom Lott. Skulle icke deraf kunna införas, att når Lottkastning i deßa affigter brukas, som wid Prästewal kan och bör inträffa; är ingen twifwel, att ju Guds Försyn derwid werkände är? Om det kunde hafwa större fara, än nytta med sig, att i ett Samhälde imitera deßa exempel; inlåter jag mig icke i undersökning om. Det allenaft må nämnas, att uppenbarelsen uttryckeligen stadgar, hurulcdes wid asters upptäckande tillgå bör. * i).

147 2:dra Inkastet. "Så wida Gud icke "lofwat sig wilja wara tillstädes wid Lottkastning "och icke lämnat ifrån sig någon försäkran derom, "att han will styra Lotten; så synes det icke annat wara, än försöka Gud, att betjäna sig af "Lottkastnings Prästewal? Sw. 1. Förråder detta inkast större okunnighet om HErrans oändeliga wäsende och natur, än Skriften tillåter. När wi wete och bekänne, att den Höge och Högtbesitne, som bebor ewigheten, är altid allestädes, i all ting outransakelig * samt derhos icke annat will, i kraft af sin kärlek och icke annat kan, i stöd af sina nådelöfter, än gifwa Herdar efter sitt hjerta, *** enär saken honom anför-

h) D. Lutherus ψ 62: 10.

i) Huruwida somlige Personer, ibland de flera, som äro skyldige till ett och samma brott; böra genom Lottkastning befrias eller icke; hörer icke hit, att undersöka. Skola somlige befrias, säjer Aretius, en reformert Theolog; *hwäd är billigare*, än, att beskickelsen sker genom Lott?

förtros; med hwad fog ärfordras widare förſäkran om hans närwarelſe wid Lottkaſtnings Präſtewal? n. 105 Lit. k. 143 o. a.

2 Att Gud icke gifwit förſäkran ifrån ſig derom, att han will ſtyra Lotten; är alt för enfaldigt påſtående emot Lottkaſtnings Präſtewal. Har HErren någonſin förnekat Församlingen ſin uppſigt eller kan med något exempel bewiſas, att han icke will deß förkofring? n. 27, 130. Hwar är deß tillit uppå Gudomeliga Förſynen, hos hwilken ſig wiſar twifwelaktighet i detta ſtycket? Skall Läran om Guds Förſyn endaſt drifwas på Predikſtolen?

148 Beträffade 3 deras påſtående, ſom ſäja, att det icke annat wore, än förſöka Gud, att wid Präſtewal bruka Lottkaſtning; ſå borde de blygas, när de finna Gudsmannen Lutherus ſålunda tala till Lottkaſtnings förſwar:

"Att förſöka Gud, ſäjer han, är ſyndigt. "Lottkaſtning är icke ſyndig; ty den länder till "Guds ära och Församlingens wäl. De ſom "mena, att Lottning kommer under namn af Guds "förſök; kunna aldrig bewiſa ſin ſats; ty den är "ogrundad. När Guds Församling Lottar; ſå "gör hon ett trones werk. Sker mißbruk wid "Lottningen; ſå beſtår felet icke i gerningen, u"tan hos Perſonen.

149 "De ſom af nyfikenhet eller luſta före"ſkrifwa Gud tid, ſätt eller rum, föraktandes "den af Gud uti Naturſens eller Nådenes rike "föreſkrefna ordning och ſålunda fodra bewis up"på HErrans nåd och Förſyn, utan att under"kaſta ſig hans behag och utan att fatta rätta

"tanke

"tankar om hans öfriga fullkomligheter; de för-
"söka Gud. När Israeliterne, af mißtröstan up-
"på Gud, uti öknen begåra mat och drick; så
"försöka de Gud. * När Judarne begåra, te-
"ken af himmelen; tå försöka de Gud. ** När
"satan beder JEsum störta sig neder af tinarna
"på Templet, under förlitande på ängla wården:
"tå försöker han sin Gud. * Och när människor
"åstunda saligheten, utan, att rätt nyttja salig-
"hetens medel; hwad göra de annat, än försöka
"Gud? ** Sådant sker icke wid den Lottkast-
"ning, om hwilken talas.

150 "Derom komma Församlingens Leda-
"möter öfwerens, att den Person, som Lotten
"utwisar, skall anses för utwald af Gud, såsom
han ock är. Ty Lotten kastas i skötet t. å. i nå-
"got käril; men faller, hwart HErren will. Är
"någon, som icke tror, att Gud styrer Lotten;
"så syndar han. I så måtto syndar en ogudaktig,
"ehwad han beder eller sjunger Psalmer. k) Fö-
"reskrefwe man Gud, att han skulle låta Lotten
"falla uppå den eller den Personen; så wore det,
"att försöka Gud. Men hwad är Lottkastning
"kk) annat, än ett Pactum eller förbund, genom
hwil-

---

k) Äro inga andra göromål eller ord Gud behageliga, än de, som gå af tron; huru kunna de ogudaktigas wota eller röster täckas Gud?

kk) Lottkastning, säjer Augustinus, är en handling, som i willrådiga mål uppenbarar, hwad Gud will. In comment. ad ψ 30. Andre kalla Lottkastning ett bepröswadt medel, att få weta Guds wilja, då, när människo förstånd eller råd icke begwämligen något önskeligt uträtta kan. Beried. Aretius in Problemat. Theol. Lotta är icke annat, *än göra något*, hwarigenom en sak blir bekant, som wi

"hwilket man uppoffrar Gud, som all ting styr"rer, rättigheten, att göra utslag i någon sak, på "det oenighet och trätor må undwikas?

151 3:die Inkaster. 1) Skulle Christenhe"ten genom Lottkastnings Prästewal kunna till"förse sig Guds Försyn och så wara Guds wil"ja; så måste och en nödig kundskap, om andra "fördolda sanningar, kunna erhållas genom Lott"kastning, wid hwilken brukas bön och gudaktig"het? Sw. Befinnes en sak af den beskaffenhet, att ett Samhäldes wäl, icke annorlunda eller på lämförut icke wete. Pet. Martyr in comment. ad Libros Samuelis.

1) Jag går med flit förbi wissa pueril och barnsliga Inkast, såsom detta: Om Lottkastnings Prästewal antages; så kunde hända, att mången hela sin lifstid igenom icke erhölle något hedersligt Pastorat? Af dylik beskaffenhet äro de skäl, som Friedemannus Bechman, en eljes berömd Theolog emot Lottkastnings Prästewal andragit In Theol. Conscientiaria sect. 1 de Vocat. Ministrorum Ecclesiæ cas. XV. §. 3. Gerhard, Spener, Balduinus, Goodwinus, Hieronymus o. a. hafwa anfört wissa tankar emot Lottkastnings missbruk, befarandes, att de heligas exempel i onsdiga och olofliga ting kunde dragas till efterfölgd. Emot den Lottkastnings art, som i denna Tractat föreslås hafwa hwarken de eller andre haft något, att inwända. Fast heldre skulle deras gudaktighet hafwa gillat, hwad ingen annan, än odygden ogilla kan. Ifrån början, säjer Boehmer, har en Politisk ordsak förkastat Lottkastnings Prästewal, att den så mycket swarare måtte kunna befordras till en swsla, som människeligheten ansett för wärdigast, att kunna befrämja Församlingens wäl. Libr. 1 Tit. 6. Och emedan erfarenheten witnar, att sällan en enda Person uti ett Stycht öfwerträffar i gåfwor och skicklighet alla de öfriga; huru kan en dylik Casus göra något hinder i Församlingen, som i den händelsen kunde anses i hela deß widd?

lämpeligare sätt, till Guds åra, synes kunna åthållas; hwad skulle hindra Lottkastnings bruk? Har Gud icke befalt detta senare; mån tro det wore fel, att leda befallningen dit från det förra? m) Skulle misbruk utsluta bruket af en Inrättning, som med större grund och nytta befrämjar ytterſta ändamålen? n. 30. a Orimligt wore t. e., att genom Lott wilja weta, i hwilka berg malm finnes eller dylika sanningar. Så förfalla alla Inkaſt om Lottkastnings wanmakt, när, Lott icke oftare brukas, än då den betarfwas.

4:de Inkastet. Om Lottkastning antages, så betages Församlingen deß walfrihet? Sw. 1 Frihet har Gud gifwit Församlingens Ledamöter; men icke till att misbrukas n. 24. Jag hafwer frihet, makt, till alt; men det är icke alt nyttigt: Jag hafwer makt till alt: Men det kommer icke alt till förbättring. De facto, som man säjer, tillkommer walrättigheten hela Församlingen n. 28. Lit. y. De jure t. å. uneder rätta och egenteligen synes den tillhöra Församlingens rätta Ledamöter: Afwensom uti mindre Samfund ingen annan tillåtes rättighet, att wotera, än den, som är Ledamot deruti. Woro alle af Församlingen, som wistas uti Församlingen, såsom Theologi säja; så skulle de wisserligen förenas i wänlighet om Lärare, som nu är sällsamt n. 2. n) 2 Om än hwar och en åhörare wo-

m) En sådan method, att af påfölgden, ex conſequenti eller kata dianojan, som man säjer, demonstrera och bewisa sanningar; stadfästes med exempel uti §. 8.

n) Den är icke af Församlingen, som annat will, än hwad Guds wilja likformigt är: Annat tycker om, än hwad *som faller i* Guds tycke: Annat åstundar eller gör, än

woterade efter den öfwertygelse han kan äga om Lärares egenskaper; så följer icke deraf, att den finge fyslan, som Gud henne gifwa will, enär walet g. Lott afgörs. o) Huru mången woterar icke, utan att hafwa annan woterings grund, än antingen andras myndighet eller Personers anseende? n. 13. Wore tå obilligt anförtro Gud, hwad wi sjelfwe icke wete?

152 5:te Inkastet. "Kommer Lottkastning, "att gälla; så kan icke hwar och en Åhörare få "njuta till goda det förtroende han fattat för den "eller den Läraren? Sw: Rätt wäl, att förtroende emellan Lärare och Åhörare påyrkas. Bättre, om samma förtroende är bygt på rätta grunden. Saknas icke förtroende för Gud, som dirigerar walet n. 150; mycket mindre mellan Lärare och Åhörare i anseende till Lottkastning, då de förra finna sig wara af de senare ansedde för wärdige, att wara med på Förslag, de senare erkänna, att Gud sändt de förra på ordenteligt sätt. Om de hafwa förtroende till Gud, som försaka hans råd; derom måge de sjelfwe döma. n. 2. 14.

153 6:te Inkastet. "Om Lottkastnings Präs"tewal öfwer alt i Swearike antages; så skulle "icke allenast Hans Kongl. Maj:sts wid regale "Gäll Höga rätt upphöra; utan ock wederbörande af Ridderskapet och Adeln blifwa förlustige "de dem tillhöriga Jura Patronatus och fria wal,

F "med

hwad Gud i ordet föreslår. Walströms Ethica Mathematica sid. 457. 3 d.

o) Under omröstning går så till, att innan walet i wisa Församlingar gådt för sig; weta de sammalike säja, hwilken skall få fyslan.

"med derwid hängande rättigheter, hwilket alt "både emot Regerings Form och Stadfästade "Priwilegier stridande är? Sw. 1 Synes ingen betydande oordning kunna existera i Consistoriåla Gåll, om ånskönt berörde Jura bibehållas. Äga de den grund, som de äga böra och tillbringa den nytta, som Christenheten ägnar; hwarföre skulle de icke få behållas? Skulle wåre Uråldrige Förfäder hafwa stadfäst deßa Jura eller rättigheter, om de icke woro grundade? Anda ifrån Keisar' Justiniani tid har uti Christenheten denna Rättighet tillhört dem, som af ädelmod gort sig odödeliga namn, genom åreskänker till Kyrkors uppkomst och Lärares aflöning m. m. p).

Af den Högaktning Undersåtare äro sin Konung skyldige; hämtar tillika Jus Majestaticum styrka till friwilligt HErrawälde.

2 Om några förmoner skulle tillflyta Guds Församling i gemen genom Lottkastnings Prästewal, som ofördnekeligen sker; hwarföre skulle icke Patroni heldre wälja, i stället för en, 2:ne eller 3:ne Prästmän, dem de wilja befordra samt sedan låta Lotten skilja dem emellan?

3 Så långt Högtbemälte Ständs insigt uti Antropologicis m. m. öfwerstiger menighetens; så mycket wärdigare kunna de ock wara, att utse dugeliga och bepröfwade Subjecta till Förslag.

4 Äro wärde, att angående regale Gåll alligeras, den för lärdom och Guds fruktan widtberömde samt för detta saknade D:r och Bi-

p) De natura & indole hujus Juris multus disputat Bened. Carpzovius, in jurisprud. Ecclesiast. Ceteris non nominatis.

Biſkopens A. Rydelii ord, hwilka finnas uti ett, till Rikſens Högl. Ständer år 1738, inlämnat memorial, där han säger:

154. "Jag kan för min del icke ſe, att Hans "Kongl. Maj:ſts Myndighet genom Lottkaſtning "ſkulle lida någon förminſkning, i någon måtto, "ſåſom ſomlige häremot utan grund föregifwa; "utan faſtmer härigenom på det kraftigaſte be"ſtyrkes. Ty är det icke Hans alldrahögſta och "ädlaſte regale wid Förſamlingens utwärtes ſty" att med Kongl. Auctoritet inrätta och wid "hålla den ordning, ſom aldramäſt befräm"jar Guds åra och Förſamlingens nytta ſamt "ſogeligaſt afböjer, hwad deremot ſtrider.

I ſtället för Inkaſt och Swar derpå.

155 Wille någon ogilla Lottkaſtning af det ſkäl, att den ſå litet omtalas i Nya Teſt. Skrifter; han beſinne, att ſådant bereder wäg till mycken ogudaktighet! Många högwigtiga trones hemligheter och andra till Guda-Läran, Naturkunnigheten eller andra wetenſkaper hörande Sanningar, ſom få upplysning af HErrans Bibel, ſkulle ſålunda förnekas. Den ſörſta Gudaktighetens Hemlighet, Läran om det Treeniga Gudoms wäſendet finnes allenaſt i ett Språk q) af Nya Teſt. utförligare, än annorſtädes. Samma Språk q) berättas, utur wißa Bibliſka Exemplar en Sect, r) ſom nekar en bland de wigtigaſte Sanningar, hafwa utplånat till den

q) Dict. Johanneum notiſſimum.

r) Johan Guilh. Baſer tillägger Anti trinitariis eller de Arianer denna illſundighet. In Analyſi Illuſtr. ſcripturæ Dictorum p. m. 56. Part. Prior.

167 "Skulle någon genom Lottningen, på "något synnerligt sätt blifwa lidande; wore för- "modeligen billigt, att den, som Lotten 3 gån- "ger wid enahanda sysla gått förbi, z) blefwe "af Consistorio ensam på förslag uppförd, då "han bland de sökande wore den äldsta.

168 Att fullfölja den tour och idee, hwil- ken jag mig föresatt; bifogas med recensionen.

1 Ett enda

Postulat, såsom en willkorlig Sats, Angående sjelfwa Inrättningen a) af Lott- kastnings Prästewal.

Om Försynen så skickar, att Församlingens Ledamöter finna sig wid, att antaga detta walsätt; kan hela Inrätt- ningen i deßa korta stycken innefattas.

1 Wid en Präste-syslas ledighet i en För- samling utsöka Soknens Ledamöter eller Stich- tets Fullmäktige t. ä. Dom Capitel 2:ne eller 3:ne.

---

z) Uppföras allenast 2:ne Personer på förslag; så af- hjälpes ock derigenom denna förmenta swårighet. Och wo- re icke obilligt, om den, som i den afsigt warit med 3:ne eller högst 4 g. på förslag; funne sig nögd med den sysla han bekläder; där icke något lysande företräde för andra el- ler högre afsigter skulle tillstyrka flyttning. Om de följande Förslagen böra wara swarande mot det första i anseende till Inkomster eller om Predikanten, som en gång warit med på Förslag skall wara sjelfskrefwen till närmaste Ledig- het, ehurudan den är; kan lätt fastställas uti det Förbund eller den öfwerenskommelse, som årfodras innan Lottkast- nings Prästewal kan antagas. n. 150.

a) Emedan möjeligheten af mißbruk wid Lottkastning icke bestrides n. 157; wore oförsigtigt föreslå detta walsätt såsom gagneligare; där den icke kunde så inrättas, att ge- nom tillförliteliga utwägar mißbruk woro undwikelige n. 169.

3:ne ordenteligen kallade och jämngoda Präst-män, b) hwilke i Församlingen Prof-Predika, såsom brukligt är. 2 När sista Prof-Predikan sker, är Contracts-Prosten närwarande och efterfrågar, i anledning af Kongl. Maj:sts föreskrift n. 51, om Församlingen är nögd med Förslaget, i hwilken händelse Wal-Förrättningen strax företages, då 3 Prosten, håller ett till Föremålet lämpeligt Tal, såsom wid wårt brukade walsätt är wanligt. 4 Skrifwa Församlingens Fullmäktige eller wal-Directionen, som omtalas §. 8. Prof-Predikanternas namn på särskildta Papper, hwilka i wißa Deputerades närwaro, inläggas i Helgedomens Tyg. 5 Instämmer med Contracts-Prosten hela den Församlade menigheten i böner till Gud om wälsignadt utslag i Saken. c) 6 Stiger ett tillförordnadt Barn fram,

b) Lärare, som till en syssla utses skola äga jämngoda förtjänster samt skicklighet i lärdom, lefwerne och ämbetsgåfwor. Kongl. Maj:ts Förordning d. 5 Junii 1739. §. 2. Och heter en sådan Lottning, hwilken föregår ett ordenteligt wal och omprófwande af Personers skicklighet och jämngoda fortjänster; Sors mixta till en skilnad ifrån en owillkorlig Lottkastning, som kallas Sors absoluta, hwilken sker utan Personers afseende och bör anses för dåraktig. Berneggeri Quæstion. Miscellan. ex Cornel. Tacit. Germania & Agricola. 178.

c) Utan wördnadsfull bön duger icke träda till Lottkastning. Augustinus de Doctrina Christ. Utom det, att denna Kyrko-Lärare tillstyrker Lottkastnings Prästewal n. 122, när Guds åra och Församlingens wäl derigenom synes kunna befrämjas; är hans råd, att man ock Lottar i andra må. Till exempel: Om du möter, säjer han, 2:ne fattiga och du icke kan hjälpa bägge; är bequämligast, att genom Lott afgöra, hwilkendera du hälst bör förbarma dig öfwer. Loco cit. De som anse Lottkastning wid Präst-

159 Fattar man icke bättre tankar om wår Lutheriska Christenhet, så är förgäfwes, att förswara det walsätt wi bruke: Förgäfwes föreslås ett bättre.

Jag will icke tro, att de ibland wåra Lärde och Gudälskande Förfäder, som afstyrkt Lottkastnings Prästewal, kunnat göra det i denna afsigt. Om så wore och icke för den ordsaken, som finnes n. 151 a; så äro de mer, att ursäkta för enfaldighet n. 97. Såsom i wår Christenhet icke bör tillåtas någon undwikelig ogudaktighet, n. 29; så bör mödan wärdt, att i följande §§ undersöka, huruwida Lottkastning kan underlåtas under befarande af mißbruk i brist af tillbörlig tillsyn, i anledning af wisa ogudaktiga Ledamöters medwaro i den synliga Kyrkan.

Oförmodad Tillsats.

I det jag nyß öfwerkom en liten Afhandling kallad:

Wälment Swar på en Wälment Fråga, utgifwen Stockholm 1765;

Tillåte mig gunstigast deß wärde Författare, låwa och här införa, till än widare understöd för den sak jag driswer, hwad som finnes på de sista sidorna, i fall benämnde Afhandling icke finnes i de händer, i hwilka denna kommer.

160 "Hwarföre, så begynnes 24 Sidan, har det walsätt, "som Apostlarne, hwilka hade en synnerlig Guds "Andas ingifwelse, utsägo och auctoriserade, länge "sedan hos oß blifwit caßerade? mon dem fattades "förstånd att de ej kunde, eller lust att de ej wille wälja så opartiskt, som wåra Församlingar? "eller mon de ansågo saken så wigtig, att de höll-

"le

"lo tillbaka sitt omdöme? Skole wi tro att deras "walsätt är oß förgäfwes uppenbaradt? Och mon "det ei är så påliteligt, som det nu brukeliga? "Mot hwilken Artikel i wår Religion skulle det "strida? eller hwars samwetsöma frihet skulle det "kränka, om uti walförättarens, Församlingens "och de föreslagnas närwaro, efter en offenteli- "gen förrättad innerlig bön till Gud, en menlös "lottkastning skedde.

161 "Ahörarena skulle wäl tyckas derigenom "förlora sin wal-rättighet; men då de hade fri- "het, att af 3 föreslagne utmönstra den de om "något anstöteligt i lära och lefwerne kunde la- "gligen öfwertyga, u) torde de, som ei wela bru- "ka intriger, hwarken wara så angelägne om "walet, eller förlora något derigenom, när de så- "ge den öfwerlämnad, intet i någon människas, "utan i sjelfwa sin Öfwer-Herdes JEsu hand, "som ofelbart burit och bär en långt ömare wård, "om deras sanna själa-wälfärd, än någon an- "nan, eller ock de sjelfwe någonsin kunna. x)

162 "Twänne inkast föreställer jag mig här- "emot i synnerhet göras; neml. att ett förnuftigt "wal måste wara bättre än ett blindt, och att "derwid åtskilliga mißbruk och underslef skulle fö- "relöpa Hwad det senare angår, så förtjänar "det ej widare wederläggning, än att hwar ef-

u) Härmed instämmer, hwad fötut är anfördt n. 25.

x) Huru hwar och en församling hela riket igenom otwunget skulle finna sig wid, att antaga Lottkastnings Prästewal; kunde med få ord, i anledning af en Apostolisk förelysning uttryckas; där det icke wore utom min föresatta syher.

"tertänksam lätteligen finner, att när Lottning "sker med tillräckelig försigtighet och i wederbö-"randes närwaro, så kan i mänskligheten näppe-"ligen något sätt uppfinnas mera fritt för under-"slef. Hwad man, om Herenhutiska Emißariers "wäljande med Lott, plägar anföra, är ei inkast "emot sjelfwa Lottningen, utan bewisar allenast, "att den egenwilligt blifwit mißbrukad, i brist "af noga tillsyn.

163 "Beträffande åter det förra, så frågas, "hwilka äro de förnuftiga wal? ingalunda altid "de, som genom pluraliteten afgöras; ty att plu-"raliteten är både till förstånd och wilja fördärf-"wad, wittnar både sundt förnuft och uppen-"barelsen, och följaktteligen hwarken kan eller will "wälja förnuftigt. Den, som det ei känner, "har ingen tillräckelig årfarenhet. Äro icke de "fläste kötteligen och oandeligen sinnade, som är "en fiendskap emot Gud? Bästa Lärare äro o-"förnekeligen de, som stå i närmaste förening med "Honom, huru är då möjeligt, att de wälja "dem. y)

164 "Öfwerwäga min Läsare, hwad föl-"jer af Frälsarens ord: We Eder, då alla "menniskor låfwa Eder, (alla måste wäl "här wara det samma som många) är det "så mycket, att den som pluraliteten waldt, är "den bäste? Och det walet är förnuftigt? Wo-ren J af werlden, så älskade werlden det hen-

y) Kunna beläsne och årfarne män uti Personers wal fela; ho will annat wänta af en enfaldig menighet? Den de förståndigaste gilla; ogillas ofta af de oförståndigaste. Östland. Kyrko-Hist. 1 Bok. cent. 3.

167 "Skulle någon genom Lottningen, på "något synnerligt sätt blifwa lidande; wore för- "modeligen billigt, att den, som Lotten 3 gån- "ger wid enahanda syssla gått förbi, z) blefwe "af Consistorio ensam på förslag uppförd, då "han bland de sökande wore den äldsta.

168 Att fullfölja den tour och idee, hwil- ken jag mig föresatt; bifogas med recensionen.

I Ett enda

Postulat, såsom en willkorlig Sats, Angående sjelfwa Inrättningen a) af Lott- kastnings Prästewal.

Om Försynen så skickar, att Församlingens Ledamöter finna sig wid, att antaga detta walsätt; kan hela Inrätt- ningen i dessa korta stycken innefattas.

1 Wid en Präste-syssla ledighet i en För- samling utsöka Soknens Ledamöter eller Stich- tets Fullmäktige t. å. Dom Capitel 2:ne eller 3:ne.

z) Uppföras allenast 2:ne Personer på förslag; så af- hjälpes ock derigenom denna förmenta swårighet. Och wo- re icke obilligt, om den, som i den afsigt warit med 3:ne eller högst 4 g. på förslag; fumne sig nögd med den syssla han bekläder; där icke något lysande företräde för andra el- ler högre afsigter skulle tillstyrka flyttning. Om de följande Förslagen böra wara swarande mot det första i anseende till Inkomster eller om Predikanten, som en gång warit med på Förslag skall wara sjelfskrefwen till närmaste Ledig- het, ehurudan den är; kan lätt fastställas uti det Förbund eller den öfwerenskommelse, som årfodras innan Lottkast- nings Prästewal kan antagas. n. 150.

a) Emedan möjeligheten af missbruk wid Lottkastning icke bestrides n. 157; wore oförsigtigt föreslå detta walsätt såsom gagneligare; där den icke kunde så inrättas, att ge- nom tillförliteliga utwägar missbruk wore undwikelige n. 169.

3:ne ordentligen kallade och jämngoda Präſtmän, b) hwilke i Församlingen Prof-Predika, såsom brukligt är. 2 När siſta Prof-Predikan sker, är Contracts-Proſten närwarande och efterfrågar, i anledning af Kongl. Maj:sts förefkrift n. 51, om Församlingen är nögd med Förſlaget, i hwilken händelſe Wal-Förrättningen ſtrax företages, då 3 Proſten, håller ett till Föremålet lämpeligt Tal, såſom wid wårt brukade walſätt är wanligt. 4 Skrifwa Församlingens Fullmäktige eller wal-Directionen, ſom omtalas §. 8. Prof-Predikanternas namn på ſärſkildta Papper, hwilka i witta Deputerades närwaro, inläggas i Helgedomens Tyg. 5 Inſtämmer med Contracts-Proſten hela den Församlade menigheten i böner till Gud om wälſignadt utſlag i Saken. c) 6 Stiger ett tillförordnadt Barn fram,

b) Lärare, ſom till en ſyſla utſes ſkola äga jämngoda förtjänſter ſamt ſkickelighet i lärdom, lefwerne och ämbetsgåfwor. Kongl. Maj:ts Förordning d. 5 Junii 1739. §. 2. Och heter en ſådan Lottning, hwilken föregår ett ordentligt wal och omprófwande af Perſoners ſkickelighet och jämngoda fortjänſter; Sors mixta till en ſkilnad ifrån en owillkorlig Lottkaſtning, ſom kallas Sors abſoluta, hwilken ſker utan Perſoners aſſeende och bör anſes för dåraktig. Berneggeri Quæſtion. Miſcellan. ex Cornel. Tacit. Germania & Agricola. 178.

c) Utan wördnadsfull bön duger icke träda till Lottkaſtning. Auguſtinus de Doctrina Chriſt. Utom det, att denna Kyrko-Lärare tillſtyrker Lottkaſtnings Präſtewal n. 122, när Guds åra och Församlingens wäl deriqenom ſynes kunna befrämjas; är hans råd, att man ock lottar i andra må. Till exempel: Om du möter, ſäjer han, 2:ne fattiga och du icke kan hjälpa båqge; är beqwämligaſt, att genom Lott afgöra, hwilkendera du hälſt bör förbarma dig öfwer. Loco cit. De ſom anſe Lottkaſtning wid Präſtew-

fram, där icke Predikanterne ſielfwe, ſom då kunna wara närwarande eller i deras ſtälle Fullmäktige, wilja uttaga hwar ſin Lott, och uttager en Lott, d hwilken utwiſar Perſonen, hwilken Gud utwalt n. 150. och hwilken Förſamlingen förut förklarat ſig nögd med. 7 Inſtämmer åter hela Förſamlingen, i Lof och Tacksäjelſer, ſom ſluta Wal-Acten.

Hwad behöfs widare härwid, utom det enda, ſom flyter af ſig ſielft, att Tidning om Förloppet ſtrax afgår till Skichtets Conſiſtorium.

2 Corollarier eller Följder.

169 Blir en ſådan Präſtewals Inrätning i wår Lutherſka Kyrka, med Pluralitetens bifall antagen, tillad och faſtäld, att brukas wid Lärares Flyttningar, om icke wid deras Inträde i Ämbetet; ſå måſte 1 upphöra Omröſtnings olagligheter och miſsbruk, ſom omtalas n. 5-13. 31. 2 Uppoffras Gud den rätt honom tillkommer wid ett ordenteligt Präſtewal n. 27-30. 3 kan Läraren hugna ſig af, att han gått genom dörren till Fårahuſet n. 33. 4 Slipper Menigheten många rättegångs koſt-

---

wal för olofſig; weta icke, hwad Lottning har, att inneböra. Id ibid. Sådane äro likaſom de, hwilka wilja wara mäſtare i Skriften och förſt icke, hwad de ſäja. Wid omröſtnings wal går mängens bemödande mer derpå ut, att olagligen anſkaffa röſter för ſågon wiſs, än att bedja Gud om Lärare. L. Bilagor till de upplyſande Handlingar om Fullmaktens utgifwande för Magiſt; Söderbom. Tr. Stockholm 1768.

d) Är alt bedrägeri borta; ſynes icke otroligt, att *Loten faller lika, ehe den är, ſom honom uttager.* Diſſert. *Reph. Morini.*

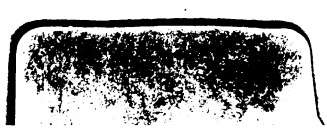

§. 7.

174. Lottkaſtnings Präſtewal bidrägger till Läro-Ståndets Förbättring och flere Åhörares omwändelſe, än, under omröſtningswal, är möjelig. Bewis. i).

---

i) Till bewis af denna Sats, ärnar man 1. undersöka, om och huruwida Läro-Ståndet tarfwar Förbättring. 2 Hwilka Författningar ända ifrån Apoſtoliſka Kyrkans flor, i hela Chriſtenheten äro tagne, så till Seders förbättring i gemen, ſom i ſynnerhet till Läro-Ståndets. 3 Hwad hwar och en Författning uträttat. 4 Hwad Lottkaſtning i detta ſtycket förmår. 5 Att i ju bättre beſkaffenhet Läro-Ståndet är så i gemen, ſom i ſynnerhet; deſs mer befrämjas Kyrkans wäl. 6 I hwilka affeéter kan ſkjas, att Lottkaſtnings Präſtewal bidrager till Åhörares omwändelſe.
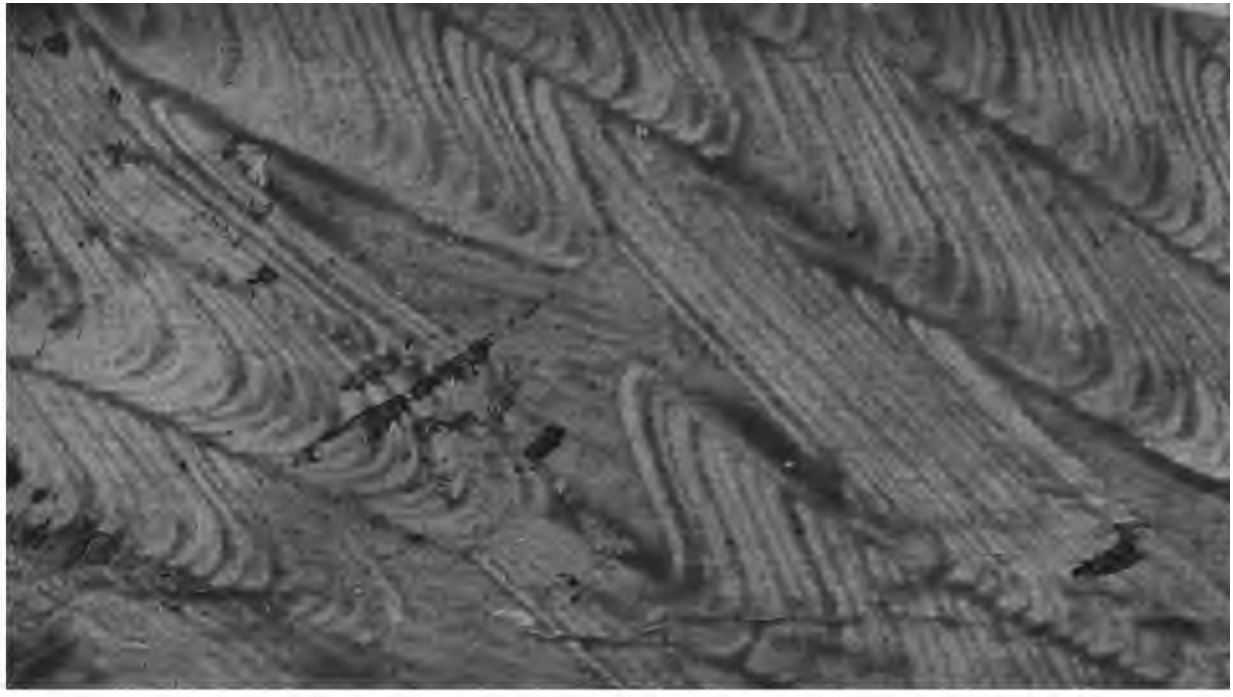
Sidan 46 rad. 2 läſes helgad. 47. 31 för att 76. 26 kärlek. 77. 15 Beträffande. 80. 30 ex conſequenti.